

المفاوضات ...
سلاح الكرد الأنجع
نصر الدين إبراهيم
ص ٤

تنظيم الشعب
وتمثيله
صالح مسلم
ص ٣

ترتيبات الدستور
السوري الجديد
ومخاوف تجاهل
الكرد
مصطفى أوسو
ص ٣

فوزة يوسف.. قرب
عودة النظام إلى مناطق
الإدارة الذاتية.. إشعارات
يتم الترويج لها من قبل
وسائل إعلام مرتبطة
بالنظام
ص ٢

buyerpresss@gmail.com

www.buyerpress.com

00963992238683

buyerpress

buyerpress1

جريدة
سياسية - ثقافية - اجتماعية
مستقلة نصف شهرية

تصدر عن مؤسسة BÜYER الإعلامية

الثمن / ٥٠ / ل.س

السنة الخامسة العدد / ٨١ / ٢٠١٨/٧/١٥

بعد سبع سنوات .. قوات النظام تسيطر على مهد الثورة السورية

الاتفاق، ستتم تسوية أوضاع المسلحين الراغبين بالتسوية وخروج الإرهابيين الراغبين للاتفاق»، حسب لجهتها. ويرجح أن يتوجه مسلحو المعارضة نحو إدلب في الشمال الغربي.

وقالت الوكالة، إن الاتفاق ينص على تسلیم المجموعات سلاحها الثقيل والمتوسط. وأوضحت أن الاتفاق «يشمل مناطق درعا البلد وطريق السد والمخيم وسجننة والمنشية وغرز الصوامع» وهي أحيا في المدينة. كما ذكرت الوكالة، أنه «بموجب

للمرة الأولى بعد سبع سنوات، سيطرت قوات النظام السوري على مدينة درعا فوق مني البلديّة. وقال محافظ درعا العامة، يوم الخميس الثاني عشر من تموز الجاري.

وقال مصدر عسكري سوري لوكالة الأنباء الألمانية (د ب أ): «دخلت وحدات من الجيش السوري مدينة درعا البلد ورفعت العلم السوري في ساحة المصري أمام مبني البريد في المدينة».

ومدينة درعا البلد هي مهد «الثورة» وكان شهوداً أفادوا بأن مركبات تابعة للحكومة السورية انتطلقت شهر آذار عام ٢٠١١، وأسفرت أحداثها خلال السنوات الماضية عن مقتل مئات الآلاف وتشريد نحو نصف سكان البلد سواء باتجاه بلدان الجوار وأوروبا، أو داخل البلاد.

وكانت وكالة «سانا» الرسمية أفادت الأربعاء، أنه تم التوصل إلى اتفاق بين

أحمد: المحادثات مع النظام هي لإعادة خبراء السد... والملف الأمني غير مطروح الآن

أوضحت الرئيسة المشتركة لمجلس سوريا الديمقراطية إلهام أحمد في حديث لها عن الوضع الحالي في مدينة الطبقة ومدى صحة تسليم سد الطبقة للنظام وعودة مؤسسات الأمن للمدينة أنه «منذ فترة ويتم تداول معلومات على موقع التواصل الاجتماعي، منها تابعة للنظام ومنها لأطراف أخرى حول تسليم مدينة الطبقة للنظام، نعم بالأساس نحن لم نسلك طريق العسكرية لحل قضايانا مع النظام بل الحوار كان ولا زال خيارنا الأصح لحل كافة القضايا».

وباتت أحمد: «لكن عندما تعرضنا لهجوم دافعنا عن أنفسنا، لذلك من البديهي أن تبدأ المحادثات حول القضايا الخدمية الضرورية بالنسبة لشعبنا، وسابقاً قد صرحتنا أن الثروات الطبيعية هي ملك لكل السوريين، من حق الجميع أن يستفيد منها».

وبيّنت أحمد أن حقيقة ما يجري الان هو أن هنالك محادثات تجري بالمستوى المحلي، مسؤولين عن المؤسسات الخدمية من طرف النظام ومسؤولين في المجالس

قريباً...أفتتاح مركز ساز ميو زيكي بحلته الجديدة

مركز ساز ميو زيكي

لتأهيل الموسيقي — Saz Music Center

تعليم وتدريب جميع الآلات الموسيقية

بطرق أكاديمية وبإشراف أستاذة مختصين

بإشراف أ. جوان جميل

قامشلو - خلف جامع قاسم وجانب مدرسة الشيريف الرضي

Tel: 431 891 Mob: 0937 001 665

علي، من أهالي كوباني، متزوج للعمل من أجل إطلاق سراحهما فوراً من منطلق إنساني وأخلاقي، وضمان عمل على حفر الآبار الارتوازية.

الدولية منها والكردية والعراقية، من امرأة عراقية، ويقطن منذ ثمانى سنوات في مدينة بيجي العراقية، حيث عونتهما إلى ذويهما سالمين.

جيير بالذكر أن المواطن أحمد ديمو

عائلة كوبانية تناشد حكومتي إقليم كردستان والعراق للإفراج عن معتقلين لدى ميليشيات الحشد

وكالات

وجهت عائلة كردية من كوباني نداءً إلى حكومتي إقليم كردستان والعراق، للعمل على الإفراج عن والدهم وانهم المعتقلين لدى ميليشيات الحشد الشعبي. وقالت العائلة في بيان لها: «اتهم لواء (وليد الكبي) التابع لميليشيات الحشد الشعبي الشيعي، في محافظة صلاح الدين، المواطن الكردي أحمد ديمو على مجهولاً حتى الآن».

ووجهت عائلة المعتقل أحمد ديمو على نداءً إلى كافة القوى الكردستانية في إقليم كردستان ومسؤولي حكومة بغداد بالعدة والعناد، أثناء عملهما على الحفارة في قرية سعد، التابعة لقضاء

مؤسسة Buyer الإعلامية

bÜyer
الخبر ... بكل شفافية

جريدة - راديو - موقع إخباري

المدير العام: أحمد بافي آلان
المدير التنفيذي: قادر عكيد
علاقات عامة: كوثر رشيد
مدير الإذاعة: فتحة تمو
مدير القسم العربي: هافانا محمد
مدير القسم الكردي: فريد ميتان

مراكز توزيع الصحيفة

قامتلو

دبريك	421360	مكتبة الحرية - الشارع العام هـ
جبل أغرا	438207	مكتبة الأنوار - شارع عاصمودا هـ
مكتبة الجواهري - كورنيش هـ	443742	
مكتبة دار القلم - أشورية هـ	458055	
دبريك	758588	مكتبة هدايا هـ
جبل أغرا	755551	مكتبة وائل هـ
مكتبة سيبة	470618	مكتبة هيجا هـ
كركي لكي	812143	مكتبة هيفي هـ
مكتبة الرئيسية هـ	754416	مكتبة الحسكة هـ

0932494254

فوزه اليوسف الرئيسة المشتركة للهيئة التنفيذية للفيدرالية الديمقراطية في شمال سوريا - Buyer

قرب عودة النظام إلى مناطق الإدارة الذاتية.. إشاعات يتم الترويج لها من قبل وسائل إعلام مرتبطة بالنظام، هدفها زعزعة الاستقرار في المنطقة

فيما يلي نصيحة لمن يتصفح المقالة.

- المجلس يريد «الفيفتي فيفيتي» هل أن الأولي لقبول طلب المجلس الوطني المشاركة معكم في الإدارة الذاتية؟ لم يطلب المجلس حتى الآن بالمشاركة بالإدارة الذاتية ولا يوجد شيء يمكن أن يتم تقاسم «فيفتي فيفيتي»، لست أصحاب شركة لتقاسم المال، القوى السياسية تخدم الشعب، وهذا المطالب متلازمة مع دور القوى السياسية.

- بات الشعب الكردي ومكونات المنطقة في مناطق الإدارة الذاتية تتوخى من عودة النظام إلى هذه المناطق، كيف ترددين بشأن هذه التخوفات؟

هذا حرب نفسية ثمار من قبل مخابرات النظام يجب أن يتم تجنبه التأثير من دعائهم، دون تسوية سياسية لا يمكن أن تعود مؤسسات الدولة لمناطق الإدارة الذاتية، أقول مؤسسات الدولة ولا أقصد النظام لأنهما أمران مختلفان، لذلك كل ما يتم الترويج له مختلفان، لذلك كل ما يتم الترويج له هو حرب نفسية يجب أن لا تقع ضحية لهذا الشيء.

- قيادات من حركة المجتمع الديمقراطي صرحت أكثر من مرة في الأيام الأخيرة بأنهم يجب أن يكونوا جاهزين لأي خطر محتمل، الناس هنا تفهم بأنه بالفعل هناك مخاطر قائمة على مناطق الإدارة الذاتية، كيف ترددين بشأن هذا الأمر أيضاً؟

نحن في منطقة وفي دولة تحوّلت إلى ساحة صراع دولية، سيكون من السذاجة أن نقول بأن المخاطر قد انتهت، لذلك يجب أن تكون على استعدادية دائمة للدفاع عن نفسها.

- هل قوات سوريا الديمقراطية جاهزة لصد أي عدوan على مناطق سيطرتها؟

قوات سوريا الديمقراطي قامت بصد العدوan لحد الآن عن مناطقنا في شمال شرق سوريا، وهي مستمرة في خطها الاستراتيجي هذا، وستقوم بالطبع بصد أي هجوم يتم ضد المناطق التي قامت بتحريره.

أين وصلت علاقتكم مع حزب العمال الكردستاني، هل انت تتعاونون لحزب العمال الكردستاني، هل قيادات روجافا وباشور؟

لا يمكن الحديث عن تغير نوعي في العلاقة، تم إبداء حسن النية من قبل الأطراف.

- أيضاً أنت تحدثت ربما عن حل لمنفومة حركة المجتمع الديمقراطي(Tev-Dem) واياد جسم سياسي بديل، هل لديك معلومات بشأن ذلك، ولو أمكن أن تشرح لنا الجسم السياسي الجديد؟

هناك نقاشات في هذا الموضوع ولكن لم تتحس بعد.

- كيف سيكون مصير الأحزاب التي تشاركت في حركة المجتمع الديمقراطي(Tev-Dem)؟

عندما يتم إقرار التغيير سيتم مناقشة هذا الأمر حينها.

- هل ستعود عفرين إلى أحضان ابنائها، أبناء عيدة تحدثت عن صفات دولية ضخمة بشأن عفرين؟

المعركة في سوريا لم تنته، وكل الاتفاقيات التي حصلت يمكن أن تتغير وأن تؤدي إلى حالة جديدة وتخلي فرصة جديدة، لا نعتمد بالطبع على هذه الاحتمالات، لذلك نحن من جاذبنا سنقوم بالاستثمار في النضال من أجل تحرير عفرين سياسياً وعسكرياً، ولكن إلى جانب ذلك فأننا يجب أن نستفيد من كل الفرص المتاحة.

- لو رفض النظام التفاوض ورفض مطالباتكم وعاد لاستعادة المنطقة بالقوة، كيف سيكون الرد، وهل أنتم جاهزون لمواجهة النظام مع الداعم الروسي؟

- برأيك، لو هاجم النظام أو الجانب التركي

مناطق الإدارة الذاتية في شرق الفرات، كيف سيكون الموقف الأمريكي من ذلك؟

الهجوم ستدفع عن نفسها بالتأكيد.

- بات الشعب الكردي ومكونات المنطقة

في مناطق الإدارة الذاتية تتوخى من عودة

النظام إلى هذه المناطق، كيف ترددين بشأن

- لا يمكن التفكير بتفاهم مع النظام دون الروس نظراً لنفوذهم وقوتهم الحالي في سوريا، ومن الأهمية أن تلعب أمريكا دور الضامن في المفاوضات.
- بخصوص عودة العلاقات مع الديمقراطي الكردستاني(伊拉克) لا يمكن الحديث عن تغير نوعي في العلاقة، لكن تم إبداء حسن النية من قبل الأطراف.
- لا صحة للتسريبات التي تتحدث عن اتفاق مع المجلس الوطني الكردستاني.
- حركة المجتمع الديمقراطي وحزب الاتحاد الديمقراطي هي تنظيمات مستقلة وغير تابعة لأي حزب كردستاني، بما فيهم حزب العمال الكردستاني.
- نعم جرت صفقة بين روسيا وتركية على عدة مسائل، عفرين مقابل الغوطة، ومقابل شراء الأسلحة من قبل تركية وأيضاً كانت هناك صفقات تجارية، وحيثما كان ذلك صفت تجارية.
- الحكومة التركية برئاسة أردوغان ترفض أي كيان سياسي يضم حقوق الكرد، وما حصل في كركوك وقوتهم من استفادة جنوب كردستان هو دليل على ذلك.
- ما يحصل في إدلب هو إما أن يقوموا بمحاصرتهم وتصفيتهم هناك، وأما أنه هناك صفقة بين تركية وروسيا وهو إعطاء إدلب لتركية مقابل صفة جديدة.

نعم سياسة أردوغان في الشكليات يتم فقدان الجوهر

وهذا أمر يجب أن يتم تصحيفه.

- أيضاً كما تعلمون بأن الرئيس السوري هدد قواكم قوات سوريا الديمقراطية

وحذركم بالتعامل مع الجانب الأمريكي،

وفي تصريح آخر فتح المجال للحوار مع

القسم، كيف تابعتم الأمر؟

الحكومة السورية بما فيها الرئيس

والمسؤولين الآخرين يقumen بالإلقاء

بالتصريحات بين فترة وأخرى بشكل

تناسبي مع التطورات التي تحصل، أرى

أن بعضها عائنة لطعن بعض الأطراف،

وأحياناً تكتيكية للضغط وأحياناً يعبر عن

نيته، لذلك تكون متلازمة مع بعضها لأنها لا تتم على هذا إذا لم يكن هناك رد فعل.

- يسفل في سياساته هذه إنما ينبع من اشتراكها لصالح

مشروع الإدارة الذاتية؟

نعم سياسة أردوغان في الشكليات يتم فقدان الجوهر

وهذا أمر يجب أن يتم تصحيفه.

- أيضاً كما تعلمون بأن الرئيس السوري

تصبح دولة رائدة في المنطقة في حال إذا

فاقت بحل القضية الكردية داخلها وانتفت

مع الكرد في المنطقة، إلا أن الاستراتيجية

التي اختارها كان الاتفاق مع القوى السلفية

في المنطقة والازمة الموجودة في سوريا

يعود جزء أساسى منها إلى دعم ترسيخ

الفصائل التطرفية، وسيحاول أردوغان ان

يسفل في سياساته هذه إذا لم يكن هناك رد فعل.

- هل بإمكان أن يلعب حزب الشعب

الديمقراطي دوراً مهمًا في الساحة

ذلك؟

نعم جرت صفقة بين روسيا وتركية على

عدة مسائل، عفرين مقابل الغوطة، ومقابل

شراء الأسلحة من قبل تركية وأيضاً كانت

هناك صفقات تجارية، وحتى اشتراكية.

- بالطبع الجنوب قويًا ورحب جيش كبير

باتجاه الجنوب السوري واستطاع استعادة

الجنوب، لماذا لم يتدخل جيش النظام

السوري في مسألة عفرين؟

استعادة النظام للجنوب لم يكن بقدوة ذاتية، وإنما أعدد بريانا على حلفائه من حزب

الله وایران وجوباً من روسي، لذلك النظام

هو غطاء سياسي وعسكري و لكن القوة

المتواجدة على أرض الواقع هي حقيقة

آخر.

- ترسيرات كانت تتحدث عن الطلب

الروسي بتسلیم عفرين للنظام السوري

وباتجاه التصريحات، إن هذا الحزب

الوطيد الذي يمكن أن يتغول إلى بيل في

تركية، هناك ضغط كبير عليه حيث يتم

يومياً اعتقال مؤيديه وأعضاء لذلك لأي

درجة ستساعد الطروف بهكذا دور فهو

أمر صعب جداً.

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري حسب

رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

إما أن يقروا بممارساتهم في إدلب

وباتهما في إدلب، ولكن لا يقتصر

على إدلب بل على جميع الأماكن

التي ينبع منها تهديدات إدلب؟

- حزب الشعب الديمقراطي حقق كل المكانت

التي ينبع منها تهديدات إدلب

وهي تهدى إلى إدلب.

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

والنازحين من الأماكن التي يسيطر عليها

النظام باتجاه إدلب؟

- نعم مجدداً إلى الوضع السوري

حسب رأيكم، ما الغاية من نقل وتهجير المدنيين

وال

تنظيم الشعب وتمثيله

* صالح مسلم

حكومة تمثل طبقة مهيمنة في بلد ما. وبما أننا نعيش في مجتمع الشرق الأوسط، فلدينا تجربة مديدة ورصيد وغير من المعرفة بالأحزاب السياسية التي لا تخدم مجتمعاتها، وترفع شعارات لا تناسب مع واقعها وعملها.

ولهذا نقول مرة أخرى أن تمثيل الشعوب والجماهير يقوض على أساس وقواعد من دونها لا تتوفر شرعية التمثيل.

* عضو لجنة العلاقات الدبلوماسية لحركة المجتمع الديمقراطي (Tev-Dem) في الخارج

ال حاجيات اليومية. ورئاسة الكومن تمثل إرادتها، وال المجالس تمثل إرادة الكومنات. وهكذا وصولاً إلى قمة الإدارة.

الكومنات والمجالس المحلية والمجالس الشعبية ليست من ابتكارنا، وإنما اكتسبتها البشرية بعد تجربة مديدة من النضال والصراع، والمجتمع الأوروبي هو أكثر تنظيم وتوعية الشعب، ومن المفترض

أن تعب عن إرادة الشعب، أما إذا تحولت هذه الثقافة بعض الشيء، ونحن أول من يعمل بها في منطقتنا ولها تواجه عقبات فهي تبتعد عن وظيفتها، وعندها لا يمكن أن يمثل الحزب الإرادة السياسية للشعب.

وعندما نقول تجربة الشعب فانتنا لانقصد تنظيم الشعب ضمن صفوف الحزب، بل كثيرة عند تأسيسها انتخاباتها، ولكن رغم

ذلك يبقى هذا التنظيم المختلة من اجتماعية واقتصادية وثقافية بل وحتى دفاعية. فالمجتمع المنظم هو المحامي وهذا ما نسميه بالديمقراطية الجذرية. أي الزمان.

من يمثل هكذا مجتمع منظم يمكنه أن يتحدث باسم الشعب والجماهير ، أما غير ذلك فيمكن أن يكون متخدلاً باسم الشعبية تعب عن إرادة الشعب، ولجانها المختلفة هي التي تلبى حاجات الشعب من توعية وتنقيف وحماية بما في ذلك

وتصحياته، ووجودوا في التحالف معه يخدمهم أيضاً فحالقاً. وهكذا تلحت الانcessات إلى أن سقط الإرها، وتغيرت المعادلات في مجلس المنطقة. ولا زال أمامنا الكثير من المهام والانتصارات. الأحزاب السياسية هي أيضاً أداة وظيفتها

وتروف شعارات لا تناسب مع واقعها وعملها”

كثيرون من يتحدثون باسم الشعب والجماهير، ويدعون بأنهم يمثلون الشعب أو إرادتها، فهو حفاظاً هؤلاء يمثلونها؟ هذا الواقع يدل على أمر مهم وهو: أن إرادة الشعب تحظى بقدسية يجب على الجميع احترامها ورعايتها والعمل بها، ولها يدعى الجميع تمثيلها. ولكن كم من ديكاتور مستبد يكم أنفسه جميع شرائح المجتمع في القرار. حتى يمكن المجتمع من ممارسة حقه بشكل يعبر عن إرادته يجب أن يكون منظماً، فالمجتمع المنظم هو القادر على القيام بكل شيء. والمجتمع غير المنظم يتحول إلى مجتمع قطبي، وعندها يكون المجتمع معروضاً لكل أشكال الكوارث والمحاصن.

من خلال تجربتنا خلال الثورة السورية تأكد لنا أن المجتمع المنظم الوعي هو القوة الأكبر والسلاح الأمضى في مواجهة كل الاعتداءات والدسائس والمؤامرات.

فقد كان شعبنا منظماً بعض الشيء مع بداية الثورة السورية والتنظيم يعني عقلاً جماعياً مما جنبنا الانزلاق إلى مسارات وليست في صالح شعبنا في البدايات، ومع

ترتيبات الدستور السوري الجديد ومخاوف تجاه الكرد

* مصطفى أوسو

صفرها وبناء مرجعية كردية شاملة، لها خطابها السياسي الواضح والشفاف الموجه لكافة القوى الداخلية والإقليمية والدولية المتدخلة بالأزمة السورية، وفتح باب الحوار والماضيات معها جميماً وفق المصلحة القومية العليا للشعب الكردي بعيداً عن المصالح الحزبية والشخصية الضيقية وادعاءات الشرعية والتمثيل من هذا الطرف أو ذاك، والذي أدى إلى الحق أضرار جسيمة بالشعب الكردي وقضيته القومية في سوريا.

وعلى العموم فإن قطر الزمن لم يفت بعد، وكما يقال: (أن تأتي متأخرًا خيراً من لا تأتي أبداً)، وفرصة الدافت الأخيرة أمام الأحزاب السياسية الكردية في سوريا، لا تزال قائمة، فاما أن تقوم باستغلالها بشكل جيد وتنفذ ما يمكن إنقاذه، أو أنها ستدخل معها الشعب الكردي في سوريا وقضيته القومية في متأهله المجهول.

* سياسي وحقوقي مستقل

والتي تشكل نقلة نوعية مهمة بالنسبة للمجتمع السوري، وهذا أيضاً صحيح أن كانت هذه المسودة الروسية المسورية والمعارضة، المقاطعة بدرجة كبيرة

معها، فأنها هي الأخرى تثير المخاوف الحديث عنها، تستطدم حكماً بمصالح روسيا مع شريكها الرئيسين - تركيا وتركيا - في الترتيبات السورية الجديدة، ولعل ما جرى في منطقة "عفرين" قبل وشعب الكردي في سوريا بشكل خاص، أشهر خبر دليل.

عموماً الدستور في أي مجتمع، هو بسبب الذهنية القومية والعنصرية القانون الأساسي الذي ينظم العلاقة بين جميع أفراده من جهة، وبينهم القضية الكردية في المنطقة، ما قد توسيس المرحلة تكون أخطر مما نعيشها حالياً، وبين الدولة من جهة أخرى، من حيث: سمتها الأساسية والبارزة عدم الاستقرار والانتخابات وشكل الدولة ونظمها واستمرار الحروب والكوارث في سوريا والمنطقة عموماً.

إن هذا الواقع السليبي المحيط بالأزمة السورية، يثير الكثير من الهواجس الدينية، المذهبية...)، وأن يضمن حقوقهم جميعاً بشكل عادل ومتناوب بدون طغيان وقضيته القومية والوطنية الديمقراطية في سوريا، وخاصة في ظل انقسام وتشتت الأحزاب السوري الجديدة، هي إن موافق الدستور السوري الجديد، هي إن موافق عليها لـ"الحافظ على السلام والأمن الدوليين الدينية، المذهبية...)"، وـ"الذئابة"

ومن ضمنها التي تقوم بتشغيل ما تسمى بـ"المعارضة".

وهذا قد يقول قائل: أن "اللجنة الدستورية السورية"، التي يعمل على تشكيلها، والخاصة بالدستور المستقبلي لسوريا، ستعمل بإشراف الأمم المتحدة وتحت رعايتها المباشرة. وهذا كلام صحيح تماماً، ولكن المتبع لأوضاع هذه

"المؤسسة الدولية"؛ وموافقها حالياً على أمره، كما أنه لم يلبي بأي شكل من الأشكال طموحات السوريين ورادتهم في العيش بأمان وحرية وكرامة،

المنعقد في مدينة "سوتشي" الروسية في ٣٠ كانون الثاني/يناير العام الجاري،

لتوكِّد غياب أي دور أو إرادة لطرفها والمتصارعين (النظام والمعارضة)، وارتهانهما بالكامل لقوى الخارجية الداعمة المؤيدة والمشغلة لهما.

فيعد كل ما رافق هذا المؤتمر من ردود الأفعال السلبية المختلفة والمقاطعة ورفض النتائج من قبل كلا الطرفين المذكورين، سواء بشكل مباشر (الهيئة العليا للمفاوضات قاطعه)، أو بشكل غير مباشر (النظام والمعارضة)،

فيما يخص المفاوضات التي أقيمت في إسطنبول، حيث تم التوصل إلى اتفاقية "اللجنة الدستورية" من بيانه الختامي قبل نشره في الإعلام الرسمي، عاد كل طرف

منهما ليشكل قائمة مرشحيه ويرسلها إلى للأمم المتحدة، بعد أن سبق ذلك لقاءات عدة بين كل من: (روسيا، إيران، تركيا)، التي نظمت ورعت وشاركت فيه من جهة، وبينها وبين المبعوث الأممي الخاص إلى

أزمة مياه الشرب في مقاطعة الجزيرة... الأسباب وأنصاف الحلول!

حتى يتضمن للبعدين من الاستفادة منها أيضاً وعدم حرماني.

أنصاف الحلول

ترى أوسكان أن لانقطاع الكهرباء الأثر السلبي البالغ في هذه الأزمة، وأن انقطاع الكهرباء الثانية واحدة يؤدي إلى افراط التبذيب من المياه تماماً، وأن هذه الشائبة بخلاف إلى ساعة كاملة حتى تقطع من جديد وتعد المياه مرة أخرى. والحل - هو العمل الأن على تأمين الكهرباء كامل اليوم للمحطات، والمودات، ويشتمل على تأمين الكهرباء كل يوم لا تتعطل هذا العمل، ولكنهم يعملون على حل المشكلة

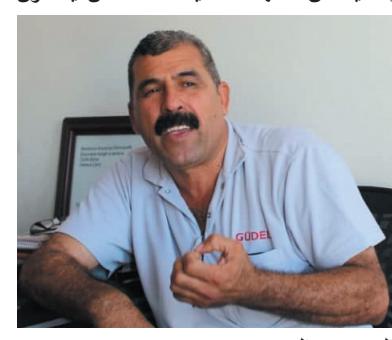
ومن أنصاف الحلول لدى أوسكان أيضاً صهريج الماء الذي لا يتوقف على مدار ٢٤ ساعة في توزيع الماء على المواطنين مجاناً دون مقابل. أما بالنسبة للصهاريج التي توزع الماء بمقدار أيضاً فسيتم تحديد سعر البرميل الواحد كي لا يتحكموا في الأسعار، ويستغلوا المواطنين العطاش.

إضافة لذلك يجب زيادة الخبرات، والكادر، والروشات، لتلافي "الكسورات" الحاملة في خطوط المياه لأن "الكسورات" هي السبب الرئيسي في هدر المياه وتشاهم في تأجيج هذه الأزمة.

ونحن كثارة للأسف معذتنا الأولى والرئيسية هي الكادر، وليس لدينا سوى ورشة واحدة سبعة عمل لجميع مدينة قامشلو. وحتى ضابطة المخالفات ليس فيها سوى ثلاثة أشخاص لعموم مدينة قامشلو، فكيف سنستطيع ضبط الأمور وتلقي كل هذا الخلل؟!

بينما توضح سوزدا أحمد مشكلة المياه في الحسكة وكيف أن المياه تسير في خطوط من الصاجية فالصالحة ثم العزيزية وأخيراً تنتهي في منطقة الظالنون تقل كمية المياه بالضرورة، وللحالة هذه المشكلة تقول: "يجب فصل الخطوط عن بعضها، وقد قمنا فعلًا بهذا المشروع، وبدأنا بفصل خط الصالحة عن المقفي والعمل في مرحلة الأخيرة، والتي سيؤدي لتحسين وضع المياه في المناقيرتين".

يوماً بعد يوم تتفاقم المشكلة، ومعها يحاول القائمون على الأمر حصرها وإيجاد الحلول المناسبة لها، لكن هل تكفي المحاولة دون إجراءات جادة تستartial الأسباب..!، وحتى ذلك الوقت سيجيء المواطن عطفاً يستجدي قطرة الماء من الوقت ومن صنابير جف حلقها.

بعض المواطنين.

مؤكداً أن المواطنين متذمرون من الأمر وطلبوا تغييرها كل يوم من حي إلى حي، أما الفرعية، والموجودة في الشوارع فإن معظمها غير ظاهرة المشكلة.

ضيوف مخالفات ومنشآت

وبينت أوسكان أنهم يسعون حالياً جاهدين لضبط مخالفات دور الماء وتنوعة المواطنين لهذه المسألة المهمة، التي يجهلها لكثير من الأهالي. ونشدد المواطنين عموماً للتقليل من هدر المياه، تلقي، ولعلم المواطن الذي يحول الماء من حارة ممتلأة إلى حارته دوماً إنما يقوم بعمل غير أخلاقي، لأن هناك أطفال وكبار سن وورود حي كامل من الشرب، بينماهم أطفال وكبار سن، وأن يضعوا أنفسهم دوماً في موقف المواطن الذي لا تصله المياه.

في حين دعا سيد علو الجميع لتحمل مسؤولياتهم

والقليل من استهلاك المياه خاصة من يسكنون

ساعات في المنطقة الواقعة بين النسوة وغوران

بالقرب من المطبلي البلدي، وضفت المياه قد يجري إلى حمان بعض العائلات من المياه بشكل كامل، في حين يذهب المواطن عبد الرزاق سيد على في مسابقات المشكلاة إلى أيده من ذلك قاتلاً، من المعلوم أن مواطننا شكي من موضوع المياه كدانة مياه، فيأتي مواطن ويستغل هذه الحال.

وتتألف أوسكان لوجود هذه الظاهرة بالقول: هو خطأ، وأسف كبير أن يقوم مواطنون بهذه التصرفات، يجب أن يتخلصوا من ثقافة الأنانية تلك، ولعلم المواطن الذي يحول الماء من حارة ممتلأة إلى حارته إنما يهدى على حبسه بالغرفة، وأن يضعوا في حبشه أن ما يهدى من ماء على

غضيل السيارة أو رش الشارع يمكن لقضاء حاجة

حيي كامل من الشرب، بينماهم أطفال وكبار سن.

لكن المديرية تسمى حالياً - حسب أوسكان - لتشكيل لجنة من قسم الشبات لحصر هذه المشكلة وتحديد الشبات التي لا يوجد فيها ماء.

جشع، استغلال وظيفي، وأثنيات

وتشير أوسكان إلى وجود أشخاص متغيرين لهذا الأمر: "تصوروا أن هناك أشخاص يراقبون العامل المختص بتحويل "السيكر" الرئيسي من حي إلى آخر، وب مجرد اصرافه يقومون بتحويل "السيكر" مرة أخرى إلى حارتهم دون أي رادع أو ازاح أخلاقي".

كان هناك "سيكر" في حي حلك وهو رئيسي، قالم من الهمالية إلى المشفى الوطني، وفيه يغذي المشفى فقط لأكثر من سنة دون أن يصل حلي حلك نقطة ماء من هذا الخط، والسبب أن المفتاح كان مع شخص، وكان هذا الشخص يستغل الأمر وبقوه بتحول الخط فقط إلى المشفى والمطار، وقد قمنا قبل فترة بكسر القفل وإيصال الماء إلى حلك الآن.

عبدالسلام حسو رئيس كومين الشهيد محي الدين في قامشلو شارع السياحي أوضح أنه هناك خط فرع في منه بقدرة ٢ إيج إلى أحد البيوت، علماً أن سخ الخط هو ٤ إيج فقط.

أعادها كثيرة، ولا تستطيع كاثرة مياه حصرها ومرافقها، ووضع عمال مراقبين لها، كون الدائرة الأساسية تتفق إلى الكوارد، وكان هذه "السيكريات" فرعية وليس أساسية، ويوجد هناك منها في مدينة قامشلو، وهي موجودة

على الأمل، وأوضحت أن أكثر الأحياء المتضررة

من المياه في المنطقة الشرقية هي بالفعل قاتة

السويس، كونه في آخر المدينة، وقال: "يطرول

انقطاع المياه عنهم أياماً، إذا فأنا اعتدنا على

مشروع "وصل شبكة" وتقسيم المدينة إلى قسمين؛

شرقي وغربي، وفي حال تنفيذ المشروع فإن

لن يحتاج إلى وقت طويل من ثماني إلى عشرة

- بعض الأهالي من ضعاف النفوس يلجمون إلى التلاعب بـ"السيكر" وإغلاقه أو تحويله إلى بيوتهم وحارتهم.
- ليس لدينا سوى ورشة واحدة بستة عمال لجميع مدينة قامشلو. والضابطة أيضاً ليس فيها سوى ثلاثة أشخاص.
- هناك خط رئيسي على الشارع السياحي، تم الحفر وسحب خط فرع منه إلى أحد البيوت.
- لانقطاع الكهرباء الأثر السلبي وانقطاعها لثانية واحدة يؤدي إلى افراج الشبكة من المياه تماماً.

تحقق: قادر عكيد

يعتبر الماء أحد الموارد الطبيعية المتجدد، وهو من العناصر الأساسية للحياة، حيث يمثل ٩٪ من مساحة سطح الأرض. وبشكل ما يقارب ثلثي الماء بالتساوي، لكن تنفيذ المشروع قد يطوي حتى الشناط القائم بسب الأزمة التي نمى بها حالياً.

أما المواطنون المستقرى على العين من الحي نفسه فقد أكد أنه لم يروا نقطه ماء من الصنابير منذ شرة أيام، مما اضطره إلى نقل المياه طرق بدائية عن طريق البيدونات من الأحياء الأخرى المجاورة والمسافات طويلة.

رغم أهمية الماء وضرورته الحياتية إلا أنه لا تزال بعض الأحياء في بعض مدن مقاطعة الجزيرة مثل عامودا، قامشلو، والحسكة تعاني من شح في مياه الشرب.

تعند مدينة قامشلو على ثلاث محطات رئيسية

تدنى مدينة قامشلو بمياه الشرب في البداية وحققت والعربة إضافة لمحلطة السفان الداعمة.

مع ذلك تبقى مشكلة انقطاع المياه وشحها الشغل

الشاغل للمواطنين الذين يضطرون أحياناً لقضاء

الМАء..

المواطنة ليلي محمد وهي ربة منزل وأم لخمسة

أطفال من قيادة السويس قالت إن انقطاع الماء

في الحي مستمر وقد يطوي ثلاثة أيام أحياها إضافة

لإنقطاع الكهرباء الذي يزيد من تفاقم المشكلة.

المشكلة قائمة

رونالد أوسكان مدير دائرة مياه قامشلو، أكدت

نفسه وقالت إنه لا توجد مصادر مياه ضمن مدينة الحسكة إنما تأتي إليها من آبار علوك في مدينة رأس العين من مسافة ٨٠ كم وأنه للضرورة تم وضع خطة منهجة في توزيع المياه ضمن أحياء المدينة على ثلاث وجبات، أي كل ثلاثة أيام في حال تم على الحزانات ضمن المدينة.

وعن موضوع شح المياه أو تأخيرها فقد أرجأت السبب إلى طول المسافة كما وحصل بعض التجاوزات على طول الخط رغم تجنبه ورشات

المراقبة والتتابعة للأمر على حد وصفها.

أما فارس نايف من سكان السن الشبابي في

صريحت به رونالد أوسكان، وتابعت: "للسافت، للأسف أعادها كثيرة، ولا تستطيع كاثرة مياه حصرها ومرافقها، ووضع عمال مراقبين لها، كون الدائرة الأساسية تتفق إلى الكوارد، وكان هذه "السيكريات" فرعية وليس أساسية، ويوجد هناك منها في مدينة قامشلو، وهي موجودة

على الأمل، وأوضحت أن أكثر الأحياء المتضررة

من المياه في المنطقة الشرقية هي بالفعل قاتة

السويس، كونه في آخر المدينة، وقال: "يطرول

انقطاع المياه عنهم أياماً، إذا فأنا اعتدنا على

مشروع "وصل شبكة" وتقسيم المدينة إلى قسمين؛

شرقي وغربي، وفي حال تنفيذ المشروع فإن

لن يحتاج إلى وقت طويل من ثماني إلى عشرة

من ذكرة عامودا.. الجامع الكبير.. رائحة الاجداد وعيق الماضي

الجامع الكبير بأهم معلم كونه مواكب على ارتقاءه منذ صغره وحتى اليوم، وأسعد لحظاته هي تلك التي يقضيها في الجامع ويلتقي الأجيال.

يؤكد سليمان أن عاموداً والجامع الكبير توأمان، فحين يذكر اسم عاموداً يتادر الذهن صورة

الجامع الكبير.

يتضمن معهد تحفيظ القرآن الكريم في الجامع صيفاً بعد انتهاء الدارم في المدارس وقد وصل عدد الطلاب لهذا العام بحسب الملا سعد الدين ٥٠٠ طالب وطالبة، حيث يتم تعلمهم قراءة القرآن الكريم والصلوة والأدب، كما ويوجد دورات للنساء لتحفيظ القرآن.

لزال الجامع الكبير يكتنف بالأهمية ذاتها لدى الأهالي رغم بناء العديد من المساجد في السنوات الأخيرة، فله مكانة خاصة لدى أهالي عاموداً كونه أقدم جامع في عاموداً وتتوافق من أحجاره وزواجه رائحة الاجداد وعيق الماضي، على حد وصف بعض الأهالي.

مستترًا في العمل طيلة عدة سنوات".
ويوضح أن حجر أساس المبنية سابق في العام ١٩٤٨ وأنهم أردوها بنائه من الحجر لكن مهرة البناء من مدينة (ديانت) أخبروه أنه لا يمكن بنائها من الحجر وقلّوا أن الأحجار التي أحضرت منها لا تصلح لذلك، وبنتهما كاملة من الاسمنت، عام ١٩٧١.
على عهد إبراهيم أغاثا كان إمام الجامع الملأ خليل هساري والد ملا على توبيخه فرقة قرية الشاعر الكردي خورين وأبيات شعرية في الماء وبنائه من ماء العيون، وبعد شهرين توفي عمه سعيد الدين سيد ملا عبد اللطيف الذي

منه الماء، وأصبح طوله بعد الترميم والبناء

٢٦ مترًا ونصف العرض ١٨ مترًا. وبني المسجد في توسيع مستتر ونظرًا عليه التغيرات، حتى

وصل للميدان سعد الدين سيد ملا عبد اللطيف الذي

يحيى في الماء وبنائه من ماء العيون، وبعد شهرين توفي عمه سعيد الدين سيد ملا عبد اللطيف الذي

يحيى في الماء وبنائه من ماء العيون، وبعد شهرين توفي عمه سعيد الدين سيد ملا عبد اللطيف الذي

يحيى في الماء وبنائه من ماء العيون، وبعد شهرين توفي عمه سعيد الدين سيد ملا عبد اللطيف الذي

يحيى في الماء وبنائه من ماء العيون، وبعد شهرين توفي عمه سعيد الدين سيد ملا عبد اللطيف الذي

يحيى في الماء وبنائه من ماء العيون، وبعد شهرين توفي عمه سعيد الدين سيد ملا عبد اللطيف الذي

على المذاهب الفقهية الإسلامية الأربع، وكذلك الشاعر الكردي جكر خورين والملا عبد اللطيف إبراهيم، والملا شيخموس قرقاني. يعبر الجامع الكبير أقدم جامع في عاموداً إماماً للجامع، وأعتقد أنه كان يوجد في عاموداً حينها حوالي ٧٠ منزلًا، وكان موقع المسجد عاليًا، وقبل ١٣٠ سنة حول إبراهيم أغاثا المسجد

الطيوني إلى حجرى و جاء به عاصي ملة آغا الدقروري".

سعد الدين سيد ملا عبد اللطيف، شخصية بدينية

جامعاً الكبير المعروف في المنطقة باسمها.

الجامع الكبير في عامودا الذي يتوسط المدينة

تقربها، كان يتبغ له في بدايات القرن الماضي

وحتى منتصف الستينيات منه مدرسة دينية يتوافد إليها الطلبة من جميع مناطق كردستان، حيث كان يديرها العالم ملا عبد الله هيزاني، وتخرج منها

العشرات في مجالات مختلفة كالفقه والشرعية

علوم التفسير وال نحو، ومنهم المرحوم العالم

ملا عبد الحليم إسماعيل الذي صبَّ جل اهتمامه

ويعود تاريخها المثبت في ذكرة المعتبرين إلى أكثر من قرنين، وهناك معمرون يذكرون أسماء أبيائهم حتى السبيل والثانين، وربما ذهوا أبعد من ذلك حتى الناسخ والعابر. من معلم عاموداً تلتها الشهيرة Girê Serê Şerîf mola وبايقاينما سهرزاد ومقبرتها التي تضم رفات العشرات من الساسيين والملقبين ورجال الدين الذين اثروا المدينة بخدمتهم الجليلة. وكذلك جامعاً الكبير المعروف في المنطقة باسمها.

الجامع الكبير في عامودا الذي يتوسط المدينة

تقربها، كان يتبغ له في بدايات القرن الماضي

وحتى منتصف الستينيات منه مدرسة دينية يتوافد إليها الطلبة من جميع مناطق كردستان، حيث كان يديرها العالم ملا عبد الله هيزاني، وتخرج منها

العشرات في مجالات مختلفة كالفقه والشرعية

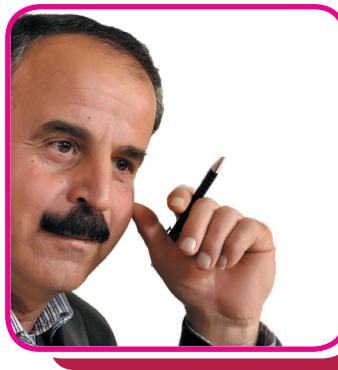
علوم التفسير وال نحو، ومنهم المرحوم العالم

ملا عبد الحليم إسماعيل الذي صبَّ جل اهتمامه

بعض الماء في عاموداً من مواعيدها

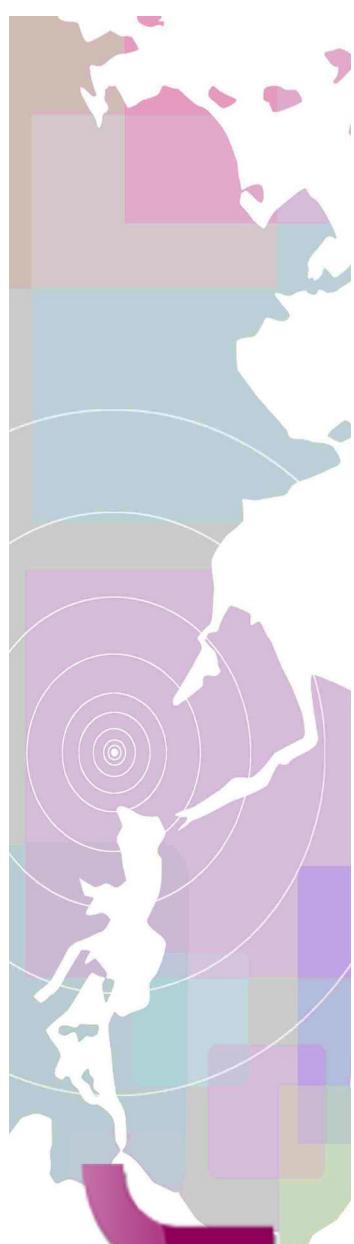
Gotar

R 2

Dezgeha Büyer a Ragihandinê
Rojname - Radyo - Malper

Birêvebirê Giştî:
Ehmed Bavê Alan
Birêvebirê Cibicîkar:
Qadir Egîd
Têkiliyên Giştî:
Kewser Reşid
Birêvebira Ezgehê:
Fansa Temo
Birêvebira Beşê Erebî:
Havana Mihemed
Birêvebirê Beşê Kurdi:
Ferid Mitan

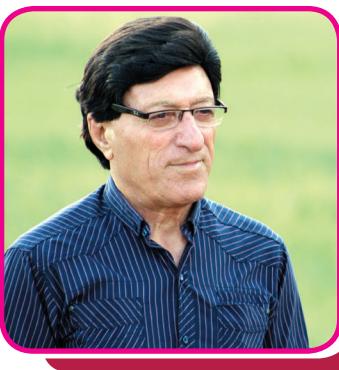

Buyer
PRESS

Nûçe Bi Zelalî PRESS
www.buyerpress.com [buyerpress@gmail.com](#) WhatsApp: +963992238683
Facebook: [buyerpress](#) [buyerpress](#) [Rojnameyek Siyasî - Civakî - Serbixwe - Nîvmeħane Ji Weṣanîn](#)

Hevpeyvîn

R 3

Hin Sedemê Da-girkirina Efrînê
Ü
Guneħen Tevgera Siyasî ya Kurdi

Merwan Berekat

Civak û Wêje

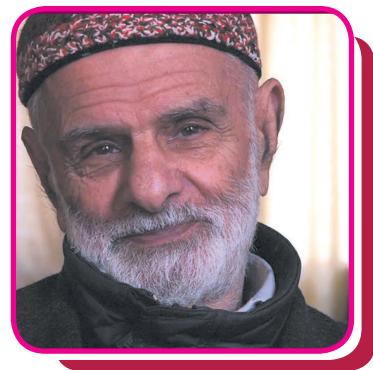
R 4

Faris Bavê Fîras: "Asta hunermendê kurd ne di-
gihe asta yên ereban ne jî
digihe asta yên tîrkan."

Bijartî

R 5

Helbestine
Bijartî
Ferîdê Cizîrî

Rastiya "Danûsitandinê" Di Navbera Rêveberiya Xweser û Rêjîma Sûrî De

Dî demekê de ku geler nûce û gotegotên piştaştnekirî -ku xwe nasipêrin jêder û aliyên fermî- der barê lihevkirin an jî danûsitandinê di navbera Rêveberiya Xweser û rêjîma Sûrî de belav dîbin û têr weşandin, hem dilgiranî hem jî gelek pirs li kolana Rojavayê Kurdistanê xwe didin pêş. Der barê evê mijarê de, di civîna çapemeniyê ya heftane de, Berdevkê Fermî yê Têkiliyên Dîplomasî yê

Tevgera Civaka Demokratik
(TEV-DEM) Kemal Akif

di 12'ê tîrmehê de ragihand ku tu rîkeftin di navbera Rêveberiya Xweser û rêjîma Sûrî de çenebûye û hêzên rîjîmê derbasî tu taxên bajarê Hisiçayê nebûne. Di heman demê de Hevseroka Meclisa Sûriyeya Demokratik Ilham Ehmed ragihand ku anîha danûsitandin di navbera berpirsên rîjîmê û Meclisên Xweçîhî yên Tebqayê de hene, da ku karmend û pisporê Bendava Tebqayê careke din vegerin ser karê xwe.

Ehmed her wiha tekez kir ku ev danûsitandin di çarçoveya

mijarênen xizmetguzarî de ne û dibê ku di hin milê din de jî hebin, "lê der barê dosyaya ewlehî de, ev dosya geleki hestiyar e, girêdayî dozêneteweyî û bideşxistina demoqrasiyê ye û hetanî anîha li ser maseya danûsitandinan nehatiye geneşekirin."

Di heman çarçoveyê de Hevserokê Desṭeya Cibicîkar

li Herêma Cizîrê Ebdulkerîm

moqrat bidin avakirin.

Li aliyê din, rêjîma Sûrî bi tevahîya rayedar û dezgehîn xwe ve, hêj daxuyaniyeke fermî yan jî helwesteke zelal li ser mijara danûsitandinê bi Rêveberiya Xweser re eşkere nekiriye; ne piştaşt kiriye ne jî red kiriye.

Çekdarêن Dagirkeriya Tirkîyê... Di Kiryarên Kuştin û Revandina Efrîniyan De Berdewam in

Beradê yê navçeya Şêrawayê ye, çekdarên komika Hemzat di 7'ê tîrmehê de da ser mala wî, hevjîna wî ya

heftêsalî (Sultana Xelîl) di bin işkenciyê de di hundirê malê de kuştin û paşê mal talan kirin û ew (Hemdî Ebdo)

revandin.

Li gorî ku dezgehîn ragihandinê da zanîn, termê Hemdî Ebdo di roja pêncsemê

(12'ê tîrmehê) de li navçeyê kuştî, bê dest û bê ling ku bi keviran hatibû recimandin, hat dîtin.

Di heman demê de welatiyê bi navê Hisen Şêxo yê 52 salî ku ji gundê Müseka yê navçeya Racoyê ye (tê nasîn ku Hisen Şêxo di hiş û aqilê xwe de ne saxlem e), li Geliyê Tîran ji hêla çekdaran ve hat revandin û paşê ew di bin işkenciyê de kuştin.

"Wehşê Di Hundirê Min De" Derket

Dî 12'ê tîrmeha 2018'ê de, romanî nivîskar Helîm Yûsiv a bi navê "Wehşê di Hundirê Min de", ji weşanîn Peywendê li Stenbolê û Amedê derket.

Nivîskarê romanî Helîm Yûsiv, der barê çapbûn û derketina romanî de, li ser rûpela xwe ya Facebookê wiha nivîsî:

"Iro derket

Romanâ 'Wehşê di Hundirê Min de' li Amed û Stenbolê ji nav weşanîn PEYWENDÊ derket. Pişti Sobarto, Tirsa Bêdiran, Gava Ku Masî Tî Dibin, 99 Morîkên Belavbûyî, ev romanâ pêncan e."

WEHŞÊ
DI HUNDIRÊ
MIN DE
HELÎM YÛSIV

Rewşa Siyaseta Kurdi

Di gel têkçûna Sovyetê (1988), duymen statûkoya parvekirina cihanê (1948) jî têk çû. Ji wê rojê û hin ve, bi serperiştiya dewletên sermayedar, cihana me ji bo avakirina statûyeke nuh ya nêvdewleti bi kêferateke mezin tevdigere. Ev tevger, ji tevgera berjewendî û paraştina berjewendîyan bêhtir, ji bo derbaskirina vê sedsala 21'an bi selametî û ji bo berhingaribûna tevgerên metirsîdar ku li dawiya sedala 20'an, li jêr navê "islama siyasî radikal" peyda bûye.

Ji bo berhingaribûna bizavêndi tundrew û ji bo dabîkîrîna ewlekariya sermayâ cihanî ya sedsala 21'an, di deshpêka salên 1990'an de, ji aliye welatên sermayedar ve, projeyek bi navê "Proje Ya Mezin Ya Rohilata Navîn" di gorepana siyasiya nêvdewleti de hate bicikirin. Li dûv naveroka vê projeya navbirî, "Li Rohilata Navîn, sinorê heyî ne sirustîne. Pêdîvî bi sereraşkirina nexşeya deverê heye."

Her wisa ev proje, bi dagirkirina Kuveytê ya ji aliye artêsa Iraqê ve, bêyi bîhîte binavkirin, bi şeweyekî sergirtî di rojeva nêvdewleti de aktiv dibe û her wisa giringiya kurdan ji roj bi roj zêde dibe.

Lê mixabin ku aliyeen siyasi yêndi kurdi, di van 28 salen bûrî de, nekarin li dûv daxwazê wekû hevtayekî (mûxatibekî) ciði tevbigerin û bi siyaseta nêvdewleti re biguncin û xwe bidin herékirin..

Vêca; di evan rojê em tê re derbas dibin de, mêtuya hemî aliyeen siyasi yêndi xwedî rol (ci serkeftî, ci binkeftî) bi hûrbîni dihîte nivisîn..

Wekû rewşenbîr, wekû nivîskar, -çi li Başûr, -çi Rojava-, ji ber nebûna çanda parvekirina agahîyan û ji ber pawankirina siyasetê ji aliye hêzên kurdi ve, heta niha ji aliye deveren peywendar ve bi rengeki heri sivik ji be, der barê gesedanen siyasi-diplomasî de -bi gelempîrem cemawerê kurdi bi hemî çinê xwe ve, bi durişî nehatiye agahdarkirin.

Deveren peywendar, di axistinê xwe de, di daxuyanen xwe de, bi dirêjahiya van heft salen rabûrî, der

barê gesedanen siyasi û diplomasî de, sergirtî ji be, peyameke hêjayî nixandînegihandine civaka kurdi. Ji ber wê çendê, wekû çavderekî aktiv ku berjewendîya xwe ya niştîmanî berçav digire, ji naçarî, ez ê ji li dûv agahiyê raportmenen nêvnetewî ku bi mijarê ve peywendar in, nerin û pêşbinyen xwe bîhînîm zimê.

Temet ku ji raportmenen bi mijarê ve

girêdayî em têdigîhê, ji niha û pê de li nevera me şer (ji bili şerîn cî bi cî) dê ji holê rabe. Ev bazara nêvdewleti ya ku deşt pê kiriye ji dê heta bi salen 2025-27' an bidome.

Di hindurê van salen bazarê de, gen-

geze dê bêhtir li ser Sûriye federatîf be.

Vêca; li ser erdnîgariya Rojhilita Navîn ku ji nêz de bi kurdan ve peywendar e, dabîkîrîna statûkoyeke nuh ya nêvdewleti di van rojan de deşt pê kiriye. Pişti heft salen wêranî û derbederî, maseya bazarê li gorepana siyasi, li ser xwîna sedhezaran mirovî hatiye danandin û ji bo hem bideştiştin û paraştina berjewendîyen xwe û hem ji ji bo derbaskirina vê sedsalâbi şeweyekî kontrollîr, hêzên peywendar, bi serûcan dixebeitin.

Hêjayî gotinê ye ku li ser vê maseya bazarê fayıla Başûr û Rojavayê Kurdistanê ji dê bi berfirehî bibe cihê gengese û axafînê.

Baş e; di vê gorepana siyasi de û li ser vê maseya bazarê cihê me kurdan heye, yan na?

Heger cihê me hebe gelo dê di ci aña de be?

Heger tunebe ji gelo ji bo ci dê tune be!

Di van heft salen rabûrî de, wekû akterekî sereke û aktiv, ji ber ku bi şeweyekî erenî û li dûv daxwazê bi rola xwe ya leşkerî rabûne, dibe ku kurd wekû guhdar li derdora vê maseyî cih bigirin.

Çima ne wekû akter, çima wekû guh-

dar?

Her du aliyan (Başûr û Rojava), di encama serkeftinê berbiçav ên leşkerî de:

a) Nekarîn di karûbarên avadankirina navxwîyî de cemawer bi rîkûpêk bi-

Dildar Şeko

kin û ji bo paşerojê bi heft û helwesten niştîmanî amade bikin.

b) Nekarîn di karûbarên siyaseta navxwîyî de ji, der barê hevkari û rîveberiya hevpar ya partîyan de, li dûv daxwaza cemawerê kurd siyaseteke serkeftî ya niştîmanî biafirînin û li hemberî her rûdanekê, her gesedaneke peyamîn xwe yê amadebaşiyê ji bo hêzên nêvdewleti bigîhîmin.

c) Nekarîn şandeyen diplomatîk yê di karênen xwe de pispor pêk bîhînîn û diplomasiyeke teknîk, serkeftî ya ji bo paraştina deskeftiyen leşkerî, ji bo danandina têkiliyên nêvdewleti û helsengandina van têkiliyân bi şeweyekî fermî dayenîn û her wisa di berjewendîya welat û welatiyan de ji bi rê ve bibin.

Ji ber van egeran, dê nikarîbin wekû akter li ser maseya bazarê rûmin, nerîn û daxwazê gel pêşkêsi nerîna civata nêvdewleti bigîhîmin.

Bi kurtayî, di van heft salen rabûrî de, siyaseta kurdi serkeftî nebû û gîhişînôr xwe yê iflas. Ji ber van egeran, edî ew dem hatiye ku siyaseta kurdi (bi taybetî bizava azadî), ser ji nuh de siyaseta xwe di ber çavan re derbas bike û bêyi mirandina zeman pêdîviye li derdora bernamyeke ku berevaniyê ji berjewendîya niştîmanî dike, ango li ser bingeha heft û helweste birjûwaziya niştîmanî xwe berhev bike.

Heger na, bingeha alternatifî siyaseta klasik a kurdi, ji aliye hêzên ku pêdîviya wan bi Kurdistanêne xurt heye, deşt pê dike û deşt pê kiriye!

- Li Efrînê Erdogan ne tenê hewil-dana xwe der barê astengkirinê de pêk anî. Berxwedana Efrînê diyar kir ku gel ci qasî bi projeya demokratîk ve girêdayî ye ku bedêla wê ci be ji. Gelek belgeyê zindî û nameyên raşterast ji ev yek bîli kirin; mîna besîdarbûna tevahiya Rojava di meşen piştgîriyê û gîhiştina Efrînê, her wiha tevlîbûna berxwedanê bi ruhê berxwedana Kobanê û Serê Kaniyê ve. Ji ber ku Efrîn mebesî pêk neanî edî pêwîst bû Erdogan gefen xwe bibe cihen din ên mîna Şehbaya cihê xweragîriyê ji bo vegera birûmet, ew ji awayekî din bû ji awayen piştgîriyê raşterast ji Efrînê re û temamkirina berxwedana wê. Her wiha gefen bêbehane li diji bajarê Minbicê, lê alîgîriyê li ser bingehê û pîvanen saxlem hiş ku berfirehiya Erdogan raweşte, edî ew ji bû şeweyekî din ji têkçûna wî. Ger ku em xwendine ke lêhûrbûn bikin, em ê bibînin ku nuqtayen hilbijartî ji hêla dewleta

Plansaziya Tirkîyeyê ya li Sûriye yê di esas xwe de, bi kurt û kurmancî ev e:

- Qedexekirina ci çareseriyeke ku gelê Sûriye yê razî bike û xwestekîn wî pêk bîne; Tirkîyeyê xema gelê Sûriye naxwe. Me Asitana û Soschi dîtin. Tişten ku dikir tenê ji bo lavakirina deshilatiyê bû, her wiha ji bo rewakirinê bû li gorî nimandinê rûtin, edî wisa çareseriya demokratîk a ku aramîyê li Sûriye pêk tîne, bi pêş naeve.

Tirk ve, dijminatiya demokrasiyê şirove dike, ji ber ku her develek ketiye bin gefen Tirkîyeyê, ew ciheke ku ji DAIŞê rizgar bûye û di warê polîтика û rîexistinê de bi pêş ketiye, her wiha çanda wê di hemû aliyan de xurt bûye tevî xweparaştinê ji.

- Kirbyaren Erdogan iro tenê bi mijara hilbijartîne ve ne girêdayî ne, ya tê payîn ku di 24'ê heziranê de, dê pêk were. Plansazîne demîkî ye, edî mijar ne tenê mijara hilbijartînan e, armanç ev e: Qirkirina raşteqîn ji bo gelê me û hîyîn azadiya wî, her wiha ew astengîye aşkere ye û bîli ye, ji bo redkirina ci kirîareke ku aramîyê li herêmê pêk bîne – ji ber ku kîseya kurdî navenda wê ye – her wiha li diji pêkanîna yekîtiya neteweyî ya Kurdistanî ye.

Niha metrisiyek heye, gef li diji Başûrê Kurdistanê hene, ev gefxwarin bi mebesta pêkanîna armancen hemleya Efrînê ye, ya ku di dirêjahiya 2 mehan ji êrişâ hovane

Hin Sedemê Dagirkirina Efrînê Û Gunehê Tevgera Siyasî ya Kurdi

Bê guman darên zeytûnê tu cari na pejirinîn ku kelmeş û mîşan di nav rûpelên xwe de veşerin û ne ji gelî, newal û ciyayen Efrînê razî di bin ku rûvî û çeqelên gurî di hemêza wan de bimîn û tê de cih bigirin. Vêca cîma herêma Ciyyâye Kurmênc ji aliye dewleta Tirk ve bû armance dagirkirinê û ew qas çeteyen çekdar ên ku dijî sirûşt û mirovatiyê ne, derbasi nav pîroziya Efrînê kîrin, her weha bi lez deşt bi guhertina wê ya demografi kir?

Dema ku mirov navê Ciyyâye Kurmênc bi lêv dike, nemaze kesê ku bas vê herêmê nas dike, seraşt têdigîku herêmeke di hemû waran de dewlemed e. Li Herêma Efrînê 15 milyon darên zeytûnê hene. Her weha bi milyonan darêن fêkiyan ên li deşt û ciyayen wê, jêderen aborîne. Anglo herêmeke çandîniyê zor li pêş e û xelkê Efrîn bi şeweyekî zanîşti karê çandîniyê dikir. Bi sedan kargehên cûr bi cûr û bêrîn, sabûn û guvaşgehê zeytûnê hene. Her weha kargehên dirûna cilan û li van şes-heft salen dawî gelek kargehên biçûk li herêmê zêde dibûn.

Herêma Efrînî di warê zanîşte de herêmeke li pêş e. Kesên ku zanîşte û doktora xwendine û ji hemû cûreyen zanîşti, bi dehhezaran in. Bê guman tu cari dijmin û neyarênen gelê kurd naxwezin ku kurd di warê zanîşte de bi pêş bikevin, ji ber ku cîvak û welat bi zanîşte ava dibin.

Herêma Ciyyâye Kurmênc cihê wê gelekî strateci ye û çawa ku Kerükû dilê Kurdistanê ye, Herêma Efrînê ji cîgera wê ye. Ji ber ku tenê 37 k.m nêziki Deryaya Sipî ye û li gorî gelek nexşeyen ku ji aliye hin navendên strateci ve hatine diyarkirin, diyar e ku sinorê Kurdistanê di herêma Ciyyâye Kurmênc re digihe Deryaya Sipî.

Ji dehsalan ve rîjîmîn ku destihlatdariya Sûriye kirine bi hemû planen xwe hewil dan ku demografiya Herêma Efrînê biguhêrin û rîjeya kurdan lê kêm bikin, lê ew bi ser neketin. Tevlî hemû hewildanen, lê wan nikarîbû rîjeya ereban ji 5% zêde bikirina. Ya din, bi dirêjîya qeyrana Sûri Herêma Efrînê pîr zêde ji aliye çekdarîn tundrew, hevalbend û

- Tişte seyr dema ku dewleta Tirkîyê bi hemû kole û çeteyen xwe ve Herêma Efrîn topbaran û bombebaran dikir,

ew kar li heza hin partiye kurdî dihat! Pişti ku Efrîn hate dagirkirin û ji kurdan hat valakirin, hin serkirdeyê wan partiyan bê fedî gotin: Efrîn ji terorîstan hate rîzgarkirin!!!

- Dema ku xelkê Efrîn ber bi herêma Ciyyâye Lîlûnê, bajarokên Nibil û El-Zehrayê û herêma Şehbayê ve

Merwan Berekat

der bû, li çol û ciyayen di bin serma û baranê de bê xwerin, av, derman û hemû gerekiyên jiyanê yên rojane ma, di heman demê de mulkê efrîniyan ji aliye dizkeran ve diha te dizin... di wê demê de, partiye kurdî bêdeng man û bi erkên xwe yên mirovati ji ranebûn. Piranya serkirdeyên hin partiyan bi pereyine pir û bi şeweyine şermedar xwe gi-handin bajarê Helebê.

- Pişti ku meh û nîvèk di ser wê rewşa êşdar re derbas bû, hin efrîniyan xwest ku li gund, bajarok û bajarên xwe vegerin û gotin: Bila em li nav axa xwe bimirin, çêtir e ku em koçber bimirin. Lî mixabin dişa partiye kurdî bûn du alî; hinan doza vegera xelkê kîrin û hinan ji navîşan "îxanetê" bi vegerê ve kîr û nehiştin ku xelk vegere.

Ku rewşa tevgera siyasi ya kurdî wisa bimîne, bê guman gelê kurd li Rojavayê Kurdistanê dê hîn rasî gelek tişte nebaş mîna yên ku li Efrînê bûne, were. Hîvî ew e ku tevgera siyasi ya kurdî bi hemû partiye xwe ve lêvegerekê raşteqîn ji xwe re çêke û ji rewşa xwe ya ku ber bi pûcbûne ve diçe derkeve. Dibe ku rîjeya gunekariyê ya hemû partiyan ne wek hev be, lê bê guman hemû gunekar in û di ber vê rewşa ne dirus de berpirs in.

Efrîn dê vegere, rewşa wê wiha namîne û pilana guhertina demografi ya dewleta Tirkîyê weke dixweze bi ser naeve. Belki Herêma Efrînê weke berî dagirkirinê nemîne, lê Ciyyâye Kurmênc dimîne Ciyyâye Kurmênc.

Aldar Xelîl

ne heştiyâr û dijwar re derbas dibin. Edî pêşketina helwesta kurdî ya yekbûyî pêştiyeye mezîn e ji ber ku iroj Tirkîyeyê rîberiya plansaziyeke komplögerî dike, ev plan ji tenê wateyeke wê heye ku hebûna kurdan hedef digire ku tune bike. Kurd li kû bin ji, ferq nahe. Ev yek pêwîst dike ku em hisyar bin û helwestekê nîşan bidin.

Ji Efrînê Heta Qendîlê

Hunermend Faris Bavê Fîras: “Asta hunermendên kurd ne digihe asta yên ereban ne jî digihe asta yên tirkan.”

Hunermendê civakê ye. Karîbû bi awazine nerm û dilkêş dilê her ciwanekî bigire û bala her mirovekî ber bi hunera xwe ve bikişîne.

Hunermend Faris Bavê Fîras di sala 1954'an de li gundê Tenûriyê yê rojhilata bajarê Qamişloyê ji dayîk bûye. Çawa ku temenê wî dibe 10 sal, dest bi sitranbêjî û sazbendiyê dike. Di 12 saliya xwe de hewildanê wî yên nivîsîna helbestê hebûn.

H.Faris Bavê Fîras, cara pêşin gotin û awazên xwe sitrane; sitranê wî yên pêşin: “Dostê Xelkê bi Sedan Bûn” û “Koça Bar Kir” bûn. Lê belê paşê gotinê helbestvanê mezin ên mîna: Seydayê Cegerxwîn, Seydayê Tîrêj, Melê Darî û Mihemed Eliyê Hiso bi awaz kirine û sitrane. Hetanî anîha 36 albom berhem dane û 15 albomên wî yên taybet jî ku di şahîyan de dagirtine, hene.

Ji hunermendên ereban kîfa wî ji H. Fu'ad Salim û Selah Ebdulxefûr re tê û ji kurdan jî kîfa wî ji H. Se'îd Yûsiv, Rif'et Darî û Mihemed Şêxo re tê.

Piştî ku bi dirêjahiya 40 salan jiyana xwe kîfî bi kîfî li gundê Girbawî derbas kir, koçberî bajarê Zaxoyê bû. Ew anîha hewil dide ku careke din vegere û li gundê xwe bi cih bibe. Di vê hevpeyvînê de, H. Faris Bavê Fîras li ser qonaxên jîyan û hunera xwe diaxive û der barê çend babetên cihê de nîhîrînên xwe vedibêje.

Hevpeyvîn: Ferîd Mîtan

- Berî ku tu bi awayekî fermî rîya hunerê bişopînî, te çawa behreya hunerî li bal xwe vedit û çawa te karîbû ewê behreyê ges bikî?

Hêj ez zarok bûm kîfa min ji wêjeyê re dihat. Dema ez di refa şesê de bûm, min dîwanê Seydayê Cegerxwîn, Seydayê Tîrêj, Mele Ehmedê Palo û yên gelek helbestvanê din dixwendin, bi vê xwendinê re behreya min gestir dibû û her ku dem dibûrî ez ber bi hunerê ve diçûm. Min ew helbest dixwendin û bi raşî min dixwest bibim helbestvan, ji lew re min helbest bi erebî û kurdî dinivîsin. Di wê demê de min ji xwe re digot gerék e hunermendê me sitranê ji wisa xweşir bibêjin, min digot ne tiştîn di dilê min de ne jî yên di dilê hevalên min de di van sitranan de peyda nabin! Bi vî çavî û bi vê daxwazê ez nêzîkî hunerê bûm û min dest bi sitranbêjîyê kir. İcar gelek çîrok û serpêhatiyê doşt û hevalên min hebûn, min ew çîrok û êşen wan dikirin sitran û digotin. Ev jî bû sedema wê yekê ku kîfa xelkê ji hunera min re were.

Min ew sitran ji evîndara xwe re got.

- Cara herî pêşin te ji kî re sitra?

Di sala 1981'ê de min sitrana xwe ya pêşin a bi navê “Koça Bar Kir” tomor kir. Min ew sitran ji evîndara xwe re got.

- Di sitranê te de banglêkirin, kesyet, pesin û ristîne ku kîlîne bibandor vedibêjin hene. Gelo her sitranek çîrok û serpêhatiyekê girêdayî rastîyê tê de heyen, yan jî tenê ji nîgaş û afrîneriya te ye?

Ji her du cureyan hene, lê para herî mezin li ser xelkê ne û çîrokê wan raşî in. Sitrana “Nezha” yek ji wan sitranan e ku çîroka wê raşî e.

Min hin gotin di sitranê xwe de bi kar anîn, paşê

ez poşman bûm ku min ew gotine.

- Bikaranîna zimanê erotîzmê di hunera te de baş tê dîtin. Guhdarê kurd çawa ji vê babetê (erotîzm) nêzîk dibe û dema te ev şewaz di sitranê xwe de bi cih dikir, gelo carinan tu dudîlî dibûyî yan na?

Raşî e, ev reng di sitranê min de heye. Min hin gotin di sitranê xwe de bi kar anîn, paşê ez poşman bûm ku min ew gotine. Her ci qas gelek helbestvan ev

bazırganî bû, me kaset dadigirtin û difirotin. Me gelekî guh nedida helbest û awazên xweş, hema me digot bila were firotin.

- Bibûre mamoşte, carê çîrokeke xweş li ser te dihat gotin: Mirovek çû tomargeheke kasetan, içar kaseteke Faris Bavê Fîras ji xwedîyê tomargehê xwest. Xwedîyê tomargehê jê pirsî: “Te kasetta sibehê divê, ya esrê yan jî ya êvarê?” Ji bo vê çîrokê çî dibêjî?

Belê ev raşî e. Selah Resûl ev

gotinbelav kir. Tomargeheke wî hebû, xelkê kasetan min jê dixwestin û wî jî ev pirs ji wan dikir. - Di sitranekê de herî zêde kîjan girîng e: gotin, deng an ji awaz?

Herî pêşin deng e. Deng mirovan dike hunermend, gava tu dibêjî ev kes hunermend e, ango mirovekî dengxweş e. Ya duyan divê gotin xweş bin û ya sêyan jî awaz in. Gava her sê xweş bin û li hev biguncin, ew sitran namire.

- Ji hunermendên kurd kî bandor li te kiriye, yan jî di deshpêka xwe de herî zêde te li kî guhdar dikir?

Ne babeta bandorê, lê di deshpêkê de min baş li hunermend Se'îd Yûsiv guhdar dikir. Gotin û awazên wî xweş in.

- Ji hunermendên roja îroyîn, tu li kî guhdar dikî?

Ez li hunermendên kurd guhdar nakim. Asta hunermendên kurd ne digihe asta yên ereban ne jî digihe asta yên tirkan. Dêngên xweş li nav kurdan hene,

lê şewaz û awaz ne xweş in. Ji hunermendên berê: Se'îd Yûsiv, Mihemed Şêxo, Mehmûd Ezîz û Se'îd Gabarî jîr bûn. Dema ez dibêjîm hunera kurdi negihaye asta ya erebî û tirkî, herî pêşin ez li ser xwe dibêjîm.

Di nava kurdan de Üsivê Çelebê yê yekê ye, “reqem yek e”.

- Di dema we de guhertînên berbiçav di warê hunerê de çêbûn, deng û rengên nû peyda bûn. Tu çawa dikarî li ser wê pêvajoyê biaxivî?

Deshpêkê tembûra çardehperde bû, Üsivê Çelebî hoştayê wê bû. Gerek e Üsivê Çelebî di dîroka kurdan de her û her zindî bimîne, mirovekî pir şareza bû. Raşî e nexwenda bû -nedixwend û nedînivîsi- lê hejmareke mezin ji sitranan got û tenê yeke nexweş jî nesitra. Di nava kurdan de Üsivê Çelebê yê yekê ye, “reqem yek e”. Paşê Se'îd Yûsiv amûra biziqê bi kar anî, wî jî hunereke bilind pêşkêş kir.

- Te helbestên kê û kê bi awaz kirine û sitrane?

Awaz hemî yên min in, lê helbest ên Seydayê Cegerxwîn, Seydayê Tîrêj, Melê Darî, Mihemed Eliyê Hiso, parêzer Xelîl û çendên din in.

Ez dibêjîm 500 sitranê min hene.

- Bi hejmar, te çend sitran tomar kirine?

Bi hejmar ez nizanim, lê 50 kasetan min hene, di hin kasetan de 8 sitran û di hinan de 12 sitran hene. Ez dibêjîm 500 sitranê min hene.

- Di roja îroyîn de tu çawa rewşa hunerî li Rojavayê Kurdistanê dinirxînî?

Anîha baş e, hunera Rojava li pêş ketiye. Kêfa min bi xwe ji Şeyda û Sefqan re tê, dengê wan xweş e û awazên wan jî.

- Ji bo demen bê, ci projeyen te hene?

Ev sê sal in ez hinekî bi dûr ketime; gelek merivêne me hem li Rojava hem li Herêma Kurdistanê şehîd bûn, ji vê yekê dilê min pê ne xweş bû ku sitranan bibêjîm.

- Gelek qewam û bûyer li Rojavayê Kurdistanê rû dan. Te tiştek ji Rojava re nesitra? Min sitranek li ser Qamişloyê got. Min digot ez ê li ser Efrînê û hin deverên din jî sitranan çekim, lê ez nexweş ketim, ev heye sê sal ez nexweş im.

- Li Rojavayê Kurdistanê gelek guhertînên berbiçav çedîbin û gelek pirsên bêbersiv jî hene. Bi dîtina te, em ber bi kû ve diçin û ji bo demen bê ci pêşbîniyê te hene?

Dema ez biaxivim, divê ez têkevîm çarçoveyeke siyâş û li vê derê jî siyaset “ne merxûb e”. Gelek tiş di dilê min de hene, lê nikarim bibêjîm. Eger ez bibêjîm, dengê min dê dûr biçe. Ez ne geşbîn im, reşbîn im. Hetanî ku zîlhêzen cîhanê tiştekî berbiçav û xuya pêşkêş me nekin, geşbînî bi

Keçek hebû kîfa min jê re dihat, ji deşt min dihat lê min ew nexwest, paşê ji deşt min çû... - Tu yê rojekê ji rojan geşta xwe ya hunerî bidî rawestandin an na?

Erê. Hetanî anîha hêj jî dikarim, lê dema min dît ku nema dikarim, ez ê rawestim. Ez ê binivîsim û

EZ BEJİM (2)

FARIS Bavê Fîras 2

- A herî ne xweş?

Bindesî.

- Kêliya ku tu carî ji bîr nakî?

Tiştî ku hetanî sax im ji bîra min naçe: Mirovê ku min ew wekî birayekî ji xwe re didit, tam berovajî nerîna min derket.

- Eger di dînyayê de her tişt bi desten te ve werin, tu yê ci bikî?

Xwedê wekal e hin mirov hene, kuştina wan halal e.

- Dixwazî bi rîya huna xwe ci peyamê bigîhînî?

Dixwazim bi huna xwe wê peyamê bigîhînim ku heçî hunermand e divê ku rewşenbir be û rîyeke zanîşî bişopîne.

- Di jiyana xwe de tu li ci poşman bûyî?

Keçek hebû kîfa min jê re dihat, ji deşt min dihat lê min ew nexwest, paşê ji deşt min çû...

- Tu yê rojekê ji rojan geşta xwe ya hunerî bidî rawestandin an na?

Erê. Hetanî anîha hêj jî dikarim, lê dema min dît ku nema dikarim, ez ê rawestim. Ez ê binivîsim û

awazan jî deynim, lê weku deng belku rojekê ji rojan rawestim.

- Tu yê careke din venegerî gundê xwe?

Belê, ez ê vegekim.

- Gotina dawî.

Gotina min a dawî ew e ku mîletê kurd guh bide helbestvan, hunermand û lêkôlinerên xwe. Bi hêvî me ku dezgehê ragihandinê jî li mirovên xwe bi xwedî derkevin.

Dildarê Mîdî

Hatiye gotin ku mirovekî gundî, hejar û belengaz, her roj radihişt dasik û werisê xwe, li kerê xwe siwar dibû û berê xwe dida dehlê; li navsera çiyê ji xwe re dar dibirîn, darêñ birî dibirin bajêr difrotin û bi pereyên daran ji zarokên xwe re cil, firax û kel û pelên malê dikirin.

Piştî ku demek derbas bû, rojekê ji rojan dît ku pişa kerê wî kul bûye û bûye birfin. Dilê wî bi kerî şewitî, rabû ji xwe re got : "Bi Xwedê ker guneh e... de hema ez van her çend rojan tu karî bi kerê xwe nakim; ez ê bi tena xwe herim û tişta ji min were, li gor qeweta xwe ez ê hilgirim, baştır e ez vî tebayê birîndar binbar bikim û Xwedê li min bigire, bila ew ji çend rojekî vehise û xwe rehet bike, ta ku piçekî birîna wî bi ser hev de were".

Rabû weke her car, rahişte dasik û werisê xwe, lê vê carê bi tena xwe berî da navsera çiyê, nav daristanê. Dest bi birîna daran kir û li gor karîna xwe kom kirin. Barê xwe girê da û li ser pişa xwe kir, bir bajêr firot û vegeriya malê. Lê her ku derbasî hewşê dibû û kerê wî çav pê diket, dizirî. Ewî nas dikir ku kerê wî birçî maye lewra dema çav li xwediyê xwe dike dire. Xwedî ji nemerdî nedîkir, di cî ew bi êm û av dikir.

Çend rojekî bi vî halî qedand, lê ji tab û westana bar û çûn û hatinê ji hev ket, gelek renc û eziyet bûrand.

Rojekê weke her car, dema ji kar vegeriya û derbasî hewşê bû, kerê wî çav lê kir, dîsa bû zire zira wî û zirî. Yê gundi hingî westiyabû ji hev ketibû, hema ji qehra hinavê xwe li kerî nihîrî û got: "Ma çima nazirêê!! Ew dizane ku kurê wî li wî gihaye..."

Gotarêñ ku têñ weşandin, nerînê xudanêñ xwe ne.

Di Duyemîn Pêşangeha Pirtûkan a Rojava de... "Surprîzên Xwes Hene"

Bûyerpress - Taybet

Di 20'ê tîrmeha 2018'ê de "Duyemîn Pêşangeha Pirtûkan a Rojava" ku bi serpreştiya Deşteya Çand û Hunerê li Herêma Cizirê ye, "bi tevlîbûna 30 maseyên pirtûkan" li bajarê Qamişloyê vedibe û hetanî 25'ê mehê didome. Hevseroka Deşteya Çand û Hunerê li Herêma Cizirê B. Bêrivan Xalid di daxuyaniyeke taybet de ji Bûyerpressê re got: "Di her şes rojên pêşangehê de ku tê de hejmareke mezin ji rêxistin û hevgirtinê rewşenbiran li hev kom dîbin, me hewil daye ku em

dema xwe baş qezenc bikin û birek ji çalakiyên xwerû çandî di pêşangehê de li dar bixin."

Sala çûyi pêşangeha pirtûkan bi gelek çalakiyên çandî û wêjeyî

dagirtî bû, der barê çalakiyên îsal de ji B. Bêrivan Xalid da zanîn ku "surprîzên xwes hene".

Der barê rêxistin û aliyêñ ku dê di

pêşangehê de besdar bibin, Hevseroka Deşteya Çand û Hunerê da zanîn "dê weşanxaneyên Bakur û Başûrê Kurdistanê û yên hundirê Sûriyeyê, hevgirtin û kombûnê rewşenbiran, kesayetên serbixwe û pirtûkxaneyên deverê ji tevlî pêşangehê bibin."

Di "Yekemîn Pêşangeha Pirtûkan a Rojava" de ku sala 2017'ê hat lidarxiştin, mîvanê pêşangehê romanîvisê Lubnanî Ebas Huseynî bû ku di çarçovuya çalakiyên pêşangehê de romana wî ya bi navê "Evîndar" hat îmzikirin. Xalid ragihand ku eger tu pirsgirêk li ser sînor dernekevin "du nivískar dê ji derveyî Rojava ji besdar bibin,

da ku pirtûkan xwe îmze bikin."

Di axaftina xwe de Hevseroka Deşteya Çand û Hunerê B. Bêrivan Xalid ragihand ku Deşteyê bi xwe ji 15 pirtûk çap kirine û dê di pêşangehê de belav bike, her wiha bal kişand ser wê yekê ku ev her her 15 pirtûk

girêdayî dirokê ne û roman in.

Hêja ye mirov bibêje ku di vê pêşangehê de dê maseyeke girover ji bo nîqaş û hevpeyvînê hebe û di piraniya rojên pêşangehê de dê semîner hebin û tenê rojek dê ji bo îmzikirina pirtûkan hebe.

Daweta Kundan

Mîr bang li wezîrê xwe kir û wiha pirsî:

- Di vî welatî de ci heye ci nîne, gelo miletê min ji min razî ye, li ser min ci dibêje? Lê berî tu bersivê bidî, ez dizanim tu yê ci bibêji. Min tu carî nebihîştiye ku rojekê ji rojan kesekî nerazîbûna xwe daye xuyakirin û ez bawer im tu kes birçî namîne, ji ber ku ez dizanim ci qasî xêr heye, mîna xêr û xweşîya di qesra min de. Pepûkê wezîr dixwest raşîya ku bi çavêñ xwe dibîne ji mîr re bibêje, lê...

Mirovek di bajêr de hebû pir zengîn û maldar bû, bazirganekî pir mezin bû. Rojekê ewî bazirganî xwarina mîr û zilamîn wî çêkir. Mîr çend siwar û zilamîn xwe dan pey xwe û berê xwe da mala bazirgan. Bi rê de gihane gundekî xerabe, rêya wan

di nava gund re derbas dibû.

Li milê raşte refekî kundan li ser xaniyekî xerabe danîbû, li milê çepê ji refekî din hebû. Mîr û kesen pê re gihiştin hemberî kundan, dengê kundan milê raşte hate wan, zilamekî ji zilamîn mîr bang kir:

- Ji kerema xwe re hinekî rawestin... ez ji van kundan fêm dikim û bi zimanê wan dizanim! Dema ku mîr ev gotin bihîst, destê xwe hilda û got:

- Rawestin!

Piştî ku kundan milê raşte gotinê xwe bi dawî kirin, mîr ji

wî zilamîn xwe pirsî:

- Van kundan ci got?

Zilam got:

- Mîrê min, xuya ye ev kundan milê raşte hatine ser cilika kundan milê çepê; xwazgînî ne, dê yekê bixwazin.

- Ma kundan milê çepê ci dibêjin? Mîr pirsî.

Bû qide qida refê çepê, zilam got:

- Ew dibêjin:

"Hûn li ser çavan hatin."

Refê milê raşte got:

"Ji kerema xwe re, ka ji me re bibêjin nexta (qelen) bûka me ci ye (ci qas e)?"

Refê aliyeñ bûkê got:

"Nextê wê çil gundan xerabe ye!"

Mîr bi lez got:

- Guhê xwe bide wan; ka ew ê ci bibêjin.

Zilam domand:

- Kundan rexê zavê got:

"Me qebûl kir!"

Lê malbata bûkê dibêje:

"Hûn ê çawa karibin cil gundan xerabe peyda bikin?"

Yekî ji refê zavê bang kir û got:

"Saya Xwedê û serê mîr, eger we çil xwestiye, em dikarin zêdetir ji pêncî gundan xerabe qelenê bûka xwe bidin."

Mîr matmayî ma û got:

- Gelo mebesta van kundan kî ye?

Zilam got:

- Mirê min, ev gotin hemî li ser te ne!

Dema ku mîr li vê diyaloga di navbera her du refen kundan de guhdar kir, bi tepan bi serê xwe ket û got:

- Hetanî bi kundan jî dizanîn ku ez xerabiyê di vî welatî de dikim... wey xweli li serê min be, min digot qey ev welat razayî ye û tu kes devê xwe venake, çimkî rewşa wan xwes e loma tu problem di welatê min de dernakeve, lê min nizanîbû ku ji tırsan re tu kes newêre devê xwe veke!

Dilovan Çeto

Bêhnekê bê deng ma... paşê serê xwe rakir û got:

- Gelî ciwanmîran! Miletê min ê hêja: Ez soz didim bi Xwedanê mezin ku ji iro pê ve ez zilm û zor û sitemî li tu kesî nema bikim; ez ê hewl bidim gund û deverên xerabe ava bikim. Ez ji we dixwazim ku hûn ji alîkariya min bikin û eger ez xwar çûm şîretan li min bikin, da ku di welatê me de sitem nemîne.

Deham Ebdulfetah

Venerîneke Dîrokî Li Rewşa Zimanê Kurdî 3

RÊZIMAN

Bi dîtina piraniya karnasên zimanên dêrîn, Avîsta bi zimanê Zeradeşt ê dayîkê, zimanê welatê ku lê bûye û lê mezin bûye hatiye nîvîsîn.

Bobelata herî kambax ku bi ser Avîsta de hatiye ew zêdegaviya hovane bû, dema ku Îskenderê Makdonî sala 331'ê BZ pirtûkxaneyâ şahînşahî, li bajarê İstexirî (paytexta ola Zeradeşti) şewitand. Piraniya bergêñ wê pirtûka pîroz şewitîn, tenê nêzî 83000 bêje ji wê şewatê rizgar bûne. Lê ya xoşbextane ew bû ku hemû deqqêñ (metnêñ) wê pirtûkê di singêñ

Mûbîdanan² de paraşî bûn. Bi vê yekê jî tiştek ji Avîsta winda nebûbû.

Sala 147'ê BZ, cara pêşîn bû ku Avîsta (pişti wê şewatê) hatîbî nîvîsîn û cara duwem jî sala 226'ê zayînê hatîbû nîvîsîn.

Ew zimanê ku Avîsta pê hatiye nîvîsîn ci be û çilo be jî ne xem e, herî ew ziman bi navê zimanê Avîsta hatiye nasîn. Zimanê Avîsta jî, bi sedema ku zimanê ola Zeradeşti bû desthilatiya xwe li ser qada zimanê Parsî³ (Exmîni) û zimanê hawirdor jî kiriye. Gelek bandor û kartêkirin di navbera zimanê Avîsta û zimanê dîtir de bûye.

Zimanê Kurdî jî yek ji wan zimanê ku bandora Avîsta winda nebûbû. Ev jî bûye cihê rawestan û jixwepirsînê!

Di Avîsta de pêşgira "e" alava neyînê ye, beranberî alava "ne"ya Kurdî, bi kar tê. Di Avîsta de gotina "emir" bi kar tê, beranberî wê di Kurdî de "nemir" bi kar tê. Di Avîsta de paşgira "tat" digihêje navê şenber (madî) û wan dike navine razber (manewî).

Beranberî vê paşgirê di Kurdî de paşgirê "îti, ayetî, tî" bi kar tê, wek :

- Di Avîsta de (e + mir + tat) = emirtat
- Di Kurdî de (ne + mir + îti)

= nemirîti

Wisanjî "heval+tî=hevalî", "Kurd + ayetî = Kurdayetî"

Ji bilî vê jî hin gotinê Avîsta de zimanê Kurdî de têñ dîtin (di gel hin guherîn)⁴:

Evişayî	Kurdî
Zamatir	zava , zawa
Zereya	zerya , oqyanos
Asu	asik , xezal
Mese	masî
Vizim	xizim , meriv
Per-to	têper (derbasbûn)
Zime	zîstan , zivîstan
Zantî	zanîn
Pesu	pez
Az	ez

1 - Bajarekî kevin e, li ser kavîlê bajarê "Parsî Polis" hatiye avakirin. Demeke direj wekî paytexta ola Zeradeşti maye .

2 - Mûbîdan : Pîren ola Zeradeşti

3 - Zimanê Parsî : Zimanê Xurasaniya kevin e .

4 - 26 , 25 , 24, 23 Mes'ûd Mihemed : Zimanê Kurdî. Bexda (1987)- R. (23-24-25-26)

Helbestine Bijartî... Ferîdê Cizîrî

Bûka Welat

Keça Kurdistan, iro dibiştan
 Bêdeng e kerr e, mîna gorîstan
 Mamoştaya rind, rewşa şar û gund
 Sekîne nehat, xûşka serbilind
 Mezin û biçük, bûne pilülük
 Kanî Sekîne, gelo bûye bûk
 Dêrsim keça te, şêra xebat e
 Serê te hilda, bûka welat e
 Li Mûş û Mêrdîn, Qoser, Nisêbîn
 Li Wan û Amed, dida tekoşîn
 Dibû şoresgêr, rahiş tevir û bêr
 Ger şêr e, şêr e, çi jin û çi mîr
 Çelya pilingê, rahiş tivingê
 Himêz kir welat keça zivigê
 Dijminê xûnrêj, demek pir dirêj
 Xiste zindanê, xûşka Gelawêj
 Tîrsokê kedxwer, dest datanî ser
 Canê pak kutan, her ro ketûber
 Xebata jinê, xîste rû dinê
 Em ji bîr nakin, heya mirinê
 Paşê bû şehîd, hevala Egîd
 Serê xwe danî, cem yê Şêx Seid
 Xûşka te Fatê, dakat xebatê
 Tola te hilda, nêva civatê
 Nemir Sakîne, namre Sekîne
 Pêta xebatê, her dem dimîne

Bo Me Divêt Berxwedan

Bo me divêt berxwedan
 Gorî te bin dil û can
 Welatê me wek buhişt
 Werdigerin zik û pişt
 Neyar welatê me dot
 Vala ye tim goteget
 Welatê min rez û dar
 Şînok û sêv û hinar
 Deştenê me mîrg û kanî
 Xirxop in gund û xanî
 Tê hene gur û rovî
 Tê pir in şêx û sofî
 Gemî li Cûdî rawest
 Gel tev de bûne serbest
 Cotar û palên welat
 Mizgîn e roja me hat
 Bo me divêt berxwedan
 Gorî te bin dil û can

Da ko bijî Kurdistan
 Yan Kurdistan yan neman
 Dijminan tişt tê nehişt
 Nokeran xwîna me mijt
 Serjê dike gayê cot
 Neyar hesiyê min kevot
 Cihê gezo avê sar
 Rengê fêkî bê jîmar
 Havingehin li bamî
 Neyar maye kevanî
 Zozan tijî ne kovî
 Dame nasîn bi hovî
 Kurdan li wir jîn dixwest
 Çima em mane bindest?
 Mil dane hev bo xebat
 Nêzîk e roja felat
 Da ku bijî Kurdistan
 Yan Kurdisitan yan neman

Mêrê Bêkêr Pişti Şer Hêrs Dibe

Nabin xulamê axa, me navêñ ew kesen çewt
 Serşor û pişt bi ax in, dîsan dike lewte lewt
 Xwîn û keda me xwarin, hê jî dikin hewte hewt
 Em in pêxwas û birçî, para me ne şîv û rewrt
 Gundêñ me bûne kavil, pişka me koçber û şewt
 Nan medne tûlê wilo, xelkê re kir ewte ewt
 Pişti ku gur pez revand, nivre dike kewte kewt
 Peşeng e êdi karker, li wan gerand "simi 'lmewt"
 Bişte bînîn ser ziman pê biştişen bikin newt

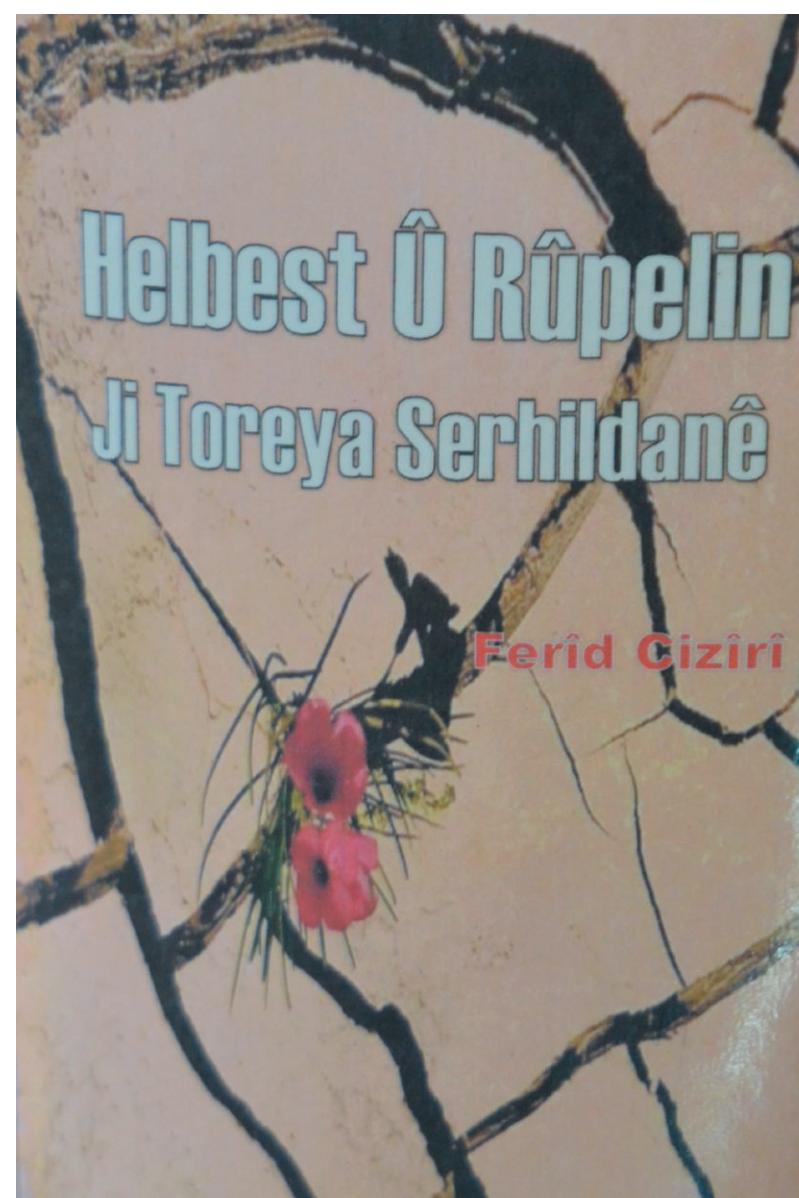
Ez û Hêşir

Rondika tîna şewatê
 Zor e şewta bobelatê
 Ew dilopa tê dibare
 Şîreya cergê hejar e
 Hêşiran ko vedirjinim
 Rondikan ko vedigerinim
 Arezû pê kill dibe
 Tev minêka dil dibe
 Vîn xwedî bîryar dimîne
 Hiş eger xunkar nemîne
 Da ji agir maç bidin
 Can di rê de bac didin
 Gend û zingarêñ me narin
 Pend û raman zare zar in

Şîreya cergê bi jan e
 Kî bivê janê dizane?
 Ger kelê hêsa dike
 Ew nehilet şâ dike
 Qasekê dil kerr dibe
 Dil bi xwînê der dibe
 Çendî ko dox lê gêre be
 Ma, hiş terazû pê re be
 Raserî hest û dil e
 Can bi êşan têkil e
 Perwane têñ dora çira
 Çawa ye vîna dilgira?
 Agirê Zerdeş nebe
 Ta ko Laleş bende be

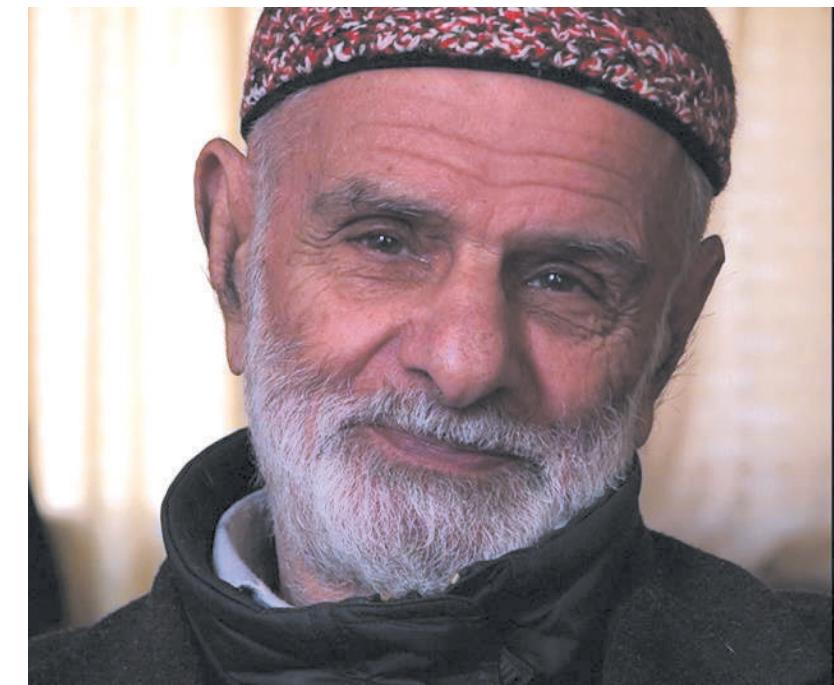
Dayê

Dilovanê dayê, bi kovanê dayê, şêrînê lê dayê
 Peyê tolâ te xweşmîr in, mebê kî ne
 Hevalê can bi can, ew tev de hêvî ne
 Jiyana bêmirin, pîroz e şêrîn e
 Xelata pekrewanan, bo te mîzgîn e
 Were dayê bi sê dengan, bilîline
 Were xemla min û bûkaniyê bîne
 Were dayê der û hundur, bixemlinê
 Ci qa derdê giran, cergê te dêşîne
 Bi moralên bilind dujmin, tu dişikîne
 Erê hêrsa te pir, dujmin ditîrsîne
 Dibe dîrok û dayîk pê di lorîne
 Dayê... dayê... neyar nedhate rayê
 Dayê... dayê... kes li hana me nayê
 Dayê... dayê... gula baxê cihanê
 Dayê... dayê... kovana pîrê Xanê
 Dayê... dayê... divabû bême hanê
 Dayê... dayê... gihaştim "Bêrîvanê"
 Dayê... dayê... bûm gorî Kurdistanê
 Dayê... dayê... ji ber soza civînê
 Dayê... dayê... ji ber sonda bi xwînê
 Dayê... dayê... em bûne nextê jînê
 Dayê... dayê... bûn simbola evînê
 Dayê... dayê... em in ê dilbirîn in
 Dayê... dayê... xwe bi dora te digerîn
 Dayê... dayê... azadiya te tînin
 Dayê... dayê... neyar nedhate rayê
 Dayê... dayê... kes li hana me nayê
 Dayê... dayê... buhişta rû cihanê
 Dayê... dayê... sirûd a pîrê Xanê

Bêrîvanê

Nevya Zerdeş û Xanê, bû hana berxwedanê
 Heyvana serhildanê, pêşengê Bêrîvanê
 Nexwest li malê rûnê daket cenga hebûnê
 Mizgîna serxwebûnê, çelengê Bêrîvanê
 Azadî hate bîrê şikand qulpêñ zincirê
 Çû bajarê Cizîrê, şepalê Bêrîvanê
 Birûska ewrê tarî, xîj da cergê neyarî
 Ji bîr nabe tu carî, hevalê Bêrîvanê
 Nişana navtêdanê, rewşa ceng û halanê
 Bû bûka Kurdistanê, delalê Bêrîvanê
 Rûkenê xemrevînê, l' bajarê Mem û Zînê
 Xêlî ket nava xwînê, şemalê Bêrîvanê
 Nevya Zerdeş û Xanê, bû hana berxwedanê
 Heyvana serhildanê, pêşengê Bêrîvanê

Hevdemê Seydayê Cegerxwîn û Seydayê Tîrîj e, yek ji helbestvanêñ herî kevin e li Cizîra Rojavayê Kurdistanê ku hetanî aniha li dinê ye û hêj helbesta klasîk dinivise. Di sala 1932'yan de li gundê Gi'êd ê girêdayî bajarê Amûdê ji dêya xwe bûye. Di salêñ zaroktiyê de bi "êsa zirav" ket, ji lew re nikarîbû zû bi zû tevlî xwendinê bibe. Lê paşê li nik mele û seydayan feqetî kir. Di qonaxa feqetiyê de dest bi xwendina helbesten Melayê Cizîrê û Seydayê Cegerxwîn kir. Di sala 1957'an de yekem helbesta xwe bi navê "Yarê Ji Xew Rabe" nîvîsiye. Di geşta nîvîskariya xwe de du berhevokêñ helbestan berhem dane. Di helbesta H. Ferîdê Cizîrê de evîn, pesinê ciwaniyê, welatperwerî û aşîfxwazî hêmanê sereke ne. Di sala 1959'an de li bajarê Hisicayê bi cih bûye û hetanî aniha hêj li wê derê ye.

Bingeha Mikûm Yekîtiya Bi Xwînê ye

Bindestiyê, hiştin li paş
 Doxa bivir, geh bûn maş
 Gunehê giran, cenga bira
 Rîşma me dan dest tacira
 Ên raperînê germ dikim
 Axtiyê berhem dikin
 Me ji hev dixin lîskê Neyar
 Na ev nebû, haho hawar
 Em hew dibin, goga şegan
 Nabin kelaxê ber şegan
 Hinga yekîti bê diyar
 Amade ne xorten şıyar
 Tişte bûye rê jê dire
 Em tev hebin a çêtir e
 Yekîti bila dengî keve
 Agir bi canê wî kev
 Rojêñ bihurtin çûn û çûn
 Armanc e her dem serxwebûn
 Zanîn bi çek hana me ye
 Tim perçebûn jana me ye
 Yekîti bi xwînê çêdîbe
 Ew bingeha ser lê dibe

Aşê neyar, lê bûn qeras
 Dem çûn, bi vî hawî gele
 Kê em kirin nav agira?
 Rê dan neyaran lek bi lek
 Mehnâñ timî racem dikin
 Dijimin re mane, gog û şeg
 Pev ariyan çend car bi car
 Giliyê me çû, çerxa felek
 Nabin peyê, şêx û began
 Qîl qîce yê har i belek
 Êrxên neyar zû têne xwar
 Gorî welat in yek bi yek
 Çend çûbe mayî bêhtir e
 Pîwişt e deryayê kelek
 Carek dilê me di cî keve
 Ê yekîtiyê nake gerek
 Kurdo divê iro hebûn
 Hana me ya hêzén biçek
 Yekîti riya mala me ye
 Berpirsyar in jê serek
 Merivantîyek nû çêdîbe
 Werinê li dor bibine xelek

Dibistan

Xunav û Rewşen, keçin rûliken
 Şadî û Dilxweş, mîna gulên geş
 Cendirme hatin, dijî welat in
 Çavêñ wan diliş, kanîn terorîş
 Lewendê Pîrê, dahiştin bîrê
 Camî dane xwar, mele kir hawar
 Ji ber nemerda, me ol bi ber da
 Bi zarê gemar, nola segê har
 Raserî miriyan, dayîk digiriyan
 Li hev rûnitşin, bavê me kuştin
 Hana gundiyan, ma şêrê çiyan
 Hildikin neyar, revî bare bar

Tevî Gulistan dicûn dibistan
 Jîr in temiz in, pev re dilizîn
 Bi kînek bilind, romî ketin gund
 Kotek û lêdan, gundiş girê dan
 Meta Hesîna, dan ber pehîna
 Ev in cinawir, serxoş û gawir
 Ev ne mirov in, tev hîr û hov in
 Sixêñ digotin, kuştin û sotin
 Zarok ditîrsin, ji hev dipirsin
 Em mane sêwî, koçbar û rîwî
 Ên bi hers û kîn, şêrên dilbirîn
 Vebûn dibistan, dijî Kurdistan

Kultûrname

DILQÊ MEDRESEYE
KURDÎ DI WÊJEYA
KURDÎ DE - 7

Zeynulabidin Zinar

Jixwe di Medreseye Kurdî de şaxekî xwendinê hebû ku jê re "Edeba Behsê" angô uslûba axaftinê dihate gotin. Yanî piştî ku xwendina medreseyê kuta bibe, ev kes dê çewa bipeyiye û awayê axaftinê ji bo her naverokekê çewa dê çêbibe, bi dersitî dihate xwendin. Vê yekê jî tesfreke mezîn li bipêşxiştina zimanê kurdî dikir. Ev haweyê usluba axaftinê, gelek caran dersdarên medreseyê di rojên ïnan de li mizgevtê ji xelkê re jî digot ku divê axaftina mirov nerm be û peyvîn sik û hişk neyêtin bikaranîn. Wek mînak: Bavê min di zemanê xwe de dersdarekî xuyanî bûye. Di salên 1959-60'ı de, min dîtiye ku heta 70-80 feqeyî jî li ba wî dixwend. Hin caran dema gundiyen şer dikir û jî hev zivîr dibûn, dijûnên pir xirab bi hevûdin dikirin. Bavê min roja ïnê wiha digote wan: "Di şûna ku tu ji yekî re bibêjî -biborîn- kurê kerê, bibêje kurê nemirovan. Hingê ew yek zêde zivîr nabe û dijûnê jî li te venagerîne. Di navbera we de ne şer çedîbe û ne jî xirabî..."

Dewlemendîyeke din a zimanê kurdî ku xwe bi desteka Medreseye Kurdî ragirtîye ev e ku mirov dikare naverokekê di axaftina bi zimanê kurdî de, bi du-sê awayên cuda bibêje û guhertin jî nekeve naverokê.

Ji vê yekê zêdetir, piraniya peyvîn kurdî du, sê û zêdetir hevvateyê (sinonim) xwe hene. Wek mînak:

- Peyva "sivnik"ê, di zimanê kurdî de 16 navên wê yên cuda hene, ew jî ev in: sivnik, gezik, gësik, bermalk, kinoş, havlêk, avlêk, sizik, cerîf, simlik, müştek, melkes, meknes, şijink, sirge, seqewêl, qarûse.

- Peyva "serhişk"ê, 14 navên xwe yên cuda hene. Wek mînak: serhişk, serreq, lasar, riko, rikoyî, rikdar, girik, mirik, cazgir, rûsirtik, sehend, mangir, bîrandoz, kelreq.

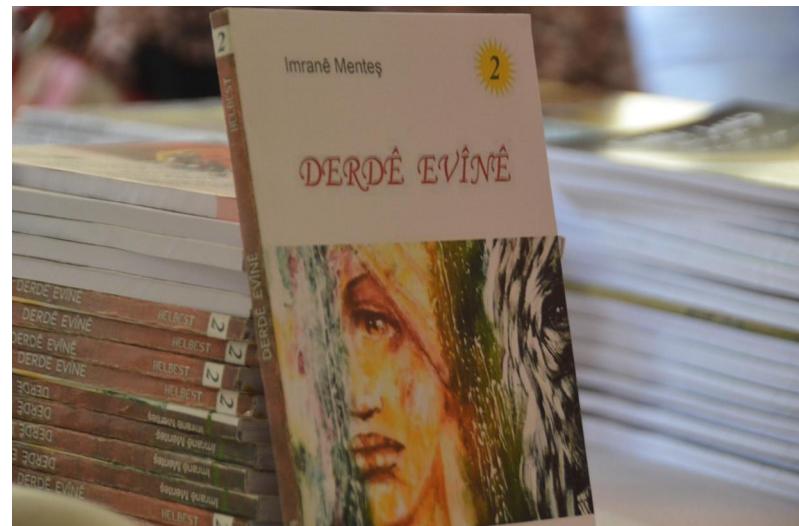
- Peyva "milêb"ê, 10 navên xwe yên cuda hene. Wek mînak: sêgûlî, milêb, milhêb, şene, dirgan, sêtilî, duguh, çitel, pêçok, neperûşk.

Fermo, de îcar ji xwe re lê temâşe bikin: Zimanê kurdî ku ev e lidora 90 salî hem qedexe ye hem jî hew qas di binê zext û cewrê de maye, ev dewlemendiya ku iro tê de tê dîtin, di zimanê kêm miletên xwedgelewt ên dinyayê de heye.

Ev dewlemendiya zimanê kurdî di gel toreya kurdî ku xwe heta iro paraşte, di radeya yekemîn de qerzdarê Medreseye Kurdî ne.

Berhemên Nû

Yekîtiya Nivîskarêne Kurdistana Sûriyeyê
35 Pirtûk li Qamişloyê Îmze Kirin

Di 10'ê tîrmeha 2018'an de, Yekîtiya Nivîskarêne Kurdistana Sûriyeyê li jî diruşma "Gotina Çalak Nanê Azadiyê" pêşangeheke taybet bi pirtûkên ku wê çap kirine, li navenda xwe ya li bajarê Qamişloyê vekir. Di pêşangeha pirtûkan a Yekîtiyê de, 35 pirtûk ji weşanên Yekîtiyê hatin ïmzekirin, "ji wan 75% bi zimanê kurdî ne, 25% bi zimanê erebî ne", li gorî ku Cîgirê Serokatiya Yekîtiya Nivîskarêne Kurdistana Sûriyeyê "Luqman Yûsiv" ji Büyerpressê re da zanîn. Yûvis got: "Ev duyemîn pêşangeha Yekîtiyê ye. Di

pêşangeha yekemîn de 15 nivîskar tevlî bûbûn."

Pirtûkên ku di vê pêşangehê de hatin ïmzekirin: roman, çîrok, berhevokên gotaran, lêkolînên dîrokî û helbest in. Çalakîyen pêşangeha Yekîtiyê roja sêsemê (10.07.2018) desît pê bûn û roja pêncemê (12.07.2018) bi dawî bûn.

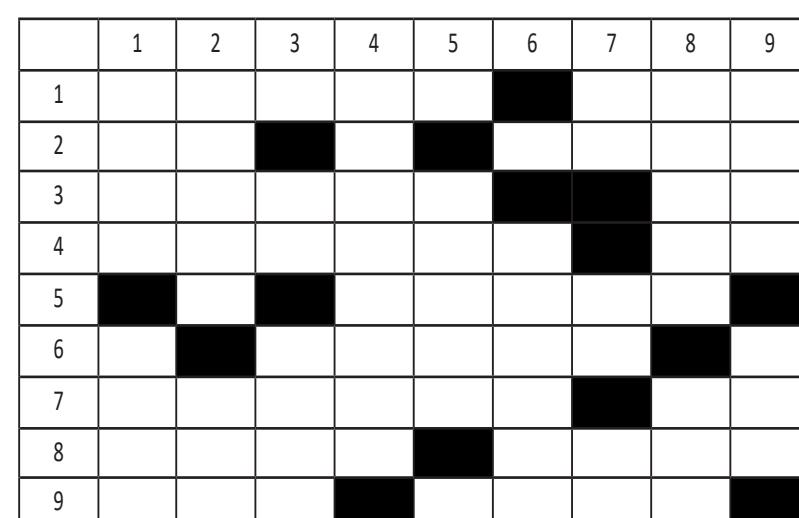
Hêja ye mirov bi bîr bixe ku pirtûkên di vê pêşangehê de hatin ïmzekirin, ne tenê yên nivîskarêne Cizîrê bûn, lê belê pirtûkên nivîskarê: Efrîn, Kobanê û Bakurê Kurdistanê ji hatin ïmzekirin û weşandin.

Yûvis got: "Ev duyemîn pêşangeha Yekîtiyê ye. Di

Gotinê Pêşîyan

- Dewleta ku ba di bin de here, ne tu dewlet e.
- Her xwenda nabe mela.
- Ew çavê ku dijminê xwe nas neke, bila birije.
- Bibe xulamê zanan, nebe mîrê nezanen.
- Hezar pez xwe dide siya darekê.
- Hesp siwarê xwe nas dike.
- Dilê xweş her lê bihar e.
- Ji heramzadan halazade nakevin.
- Padîşahê bêbext, ket ji text.
- Tu bar û ne heval i.

Xaçepirs

Sitûnî

- 1- Hêmin, bêdeng – Logo, sembol, laftîte.
- 2- Kesî li pêş, yê ku rê dinase, serwer – Lêkera "dotin" di dema borî de (yekjimar).
- 3- Dîn, ayîn – Navekî keçan e, tîpa pêşîne "L" ye.
- 4- Amûr an jî çeşmeya ku avê diresîne.
- 5- Zimanê welatiyên Italyayê.
- 6- Perestin bi erebî (nimêjîn oli).
- 7- Dîn, ayîn – Pêdiviyekê bingehîn a jiyanê – Madeya ku ji égir derdikeve.
- 8- Axaftin, salox, peyivîn – Bêhiş, bêaqil.
- 9- Tora mêsîn hingivîn, nîşan (vajî) – Berga pirtûkê, xîlaf.

ASOYÎ

- 1- Ne buha, ne giran – Mezel, xurfe.
- 2- Şop, cade – Dengvedan.
- 3- Iqtîsadî – Hewa.
- 4- Bangdana di mizgevtê de û nimêja li pêş xelkê – Cihê ku genim lê tê hêran.
- 5- Diyari, xelat.
- 6- Navekî keçan, berf û barana têkilhev.
- 7- Tîpêن "Dîndar" belavkirî – Diwateya "sitand".
- 8- Bajarekî parêzgeha Hemayê – Wêjevan bi erebî.
- 9- "Bav" bi tirkî û "hat" bi erebî – Dojeh, cehneme.

Sîtêrname 16

Narîn Omer

Tabloya hunera kurdî, hunermed Şêrîna Mela di 1959'an de li bajarê Qamişloyê bi can û cendek bûye. Temenê wê sê sal bû dema ku malbata wê berê xwe dide biyaniyê û li Beyrûta paytexta Lubnanê bi cih dibe. Li wê derê, Şêrîn tevlî xwendinê dibe û xwendina xwe bi zimanê fransî û erekbî dike. Di sala 1978'an de ji Lubnanê bar dike û berê xwe dide Ewrupayê. Li Almanyayê bi cih dibe û xwendina bilind di zanîngehê de bi dawî dike. Di sala 1983'yan de diçe Amerîkayê û li wir dimîne. Di heman salê de şû dike û paşê 3 zarakan tîne. Ji bili zimanê kurdî, ew bi zimanê: erekbî, almanî, fransî û ingilîzî diaxive. Ji dengbêjî û sitranbêjîyê wêdetir, hunermed Şêrîn şêwekar e ji û hemî cureyên wêne û tabloyan çedike. Der barê vê babetê de, H. Şêrîn di axaftineke xwe de wisa dibêje:

"Tevlî ku ez sitranbêj im û herî zêde berê xwe didim rengê niştimanî jî, lê belê şêwekarî hêmaneke girîng e di jiyana min de û kesayeta min a hunerî temam dike. Ji ber ku tişa ez di sitranê de nikaribim bidim der, ez bi réya tabloyê derdibirim." Her wiha dibêje:

"Ez weku Şêrîn Perwer, nikarîm cudahiyyê bikim di navbera deng û regê gerdûna ku ez tê de dijîm".

Hunermeda me tekez dike ku ew ji malbateke welatperwer û dilsoz e û dibêje ku malbata wê

bi xwe ji Cizîra Botan e, lê ji ber zordesiya rîjîma Tirkîyê reviyaye û li Qamişloyê bi cih bûye. Li ser deshpêka jiyana xwe ya hunerî, H. Şêrîn dibêje:

"Ji ber ku bavê min dostê Partî Dîmoqratî Kurdistanî Iraq bû, ji zaroktî ve min xwe di kom û komeleyên hunerî, çandî û konevanî dîtiye..."

Şêrîn tekez dike ku yekemîn kesa ku di warê hunerê de bandor lê kiriye dayika wê ye. Dibêje ku dengê wê pir xweş bû, lê ewê sitran nedigotin, ji ber ku ew ji malbateke olard bû, her wiha ji tîrsa rewîştên civakî û binemalî jî nedikari. Ew dibîne ku bandora Radyoya Kurdistanê û dengbêjîn wekî: Hingo, Miradê Kinê, Xidirê Emer... li wê bûye. Ji aliye xwe ve hunermed Se'îdê Yûsiv tekez dike ku bandora wî li ser hunera Şêrîn a herî mezin û girîng e û ewî dergehîn navdariyê li pêşê vekirine, ji lew re dibêje:

"Min hunermed Şêrîn derbasî hola hunerê kiriye. Min ew fêri zimanê kurdî kiriye û rê û şopên rast û dirusht li pêş ronî kirine. Min li Beyrûte ew tevlî koma xwe ya muzikê jî kiriye..." Lê Şêrîn tekez dike ku fêrbûna wê ji zimanê kurdî re yek ji encamên welatperwerî û dilsoziya malbata wê ye û bi saya mamosîteyên wê Kamîranê Bedirxan û Zeya Şerîfyan e.

Şêrîn dibêje ku yekem car ew di sala 1972'yan de li ser dike şanoyê rawesteiyaye, ew jî dema ku malbata wê û çend malbatê

Şêrîn Mela... Tabloya Hunera Kurdî

kurd ên welatperwer ahengeke Cejna Newrozê li Beyrûte li dar xiştiye.

Di navbera salên 1976 û 1977'an de, wê li paytexta Urdinê "Uman" di Koma Selahedînê Eyûbî ya hunerî de kar kiriye. Heta aniha ewê şes kaset belav kirine û hin ji wan kasetan bi hunermed Şivan Perwer û hunermed Se'îdê Yûsiv re ne.

Piştî ger û geşteke dirêj û midafar, hunermeda me vedigere Kurdistanâ Başûr û li wir bi cih dibe.

Hunermed Şêrîn xwe dibîne sitranbêja sitranen niştimanî û welatperwerî. Dibîne ku dûrbûna wê ji welat û civakê, ji dost û mirovan, ji wargehîn zaroktiyê ew ber bi huner û sitranbêjîyê ve ajotîye. Tevlî hezkirina wê û malbata wê ya bêdawî ji walat û civakê re, biyaniyê jî hezkirina welat û xakê di dil û giyanê wê de geşter kiriye, her wiha doza miletê wê her dem li bîra wê hêlaye. Silav û qevdîn sipasiyan ji hunermed Şêrîn Mela re.

Peyva Windayî

Da ku tu peyva windayî bibînî, peyvîn jêrîn xêz bike:

NÊRGIZ – AV – DÊMANI – KOZIK – BÊJING – TÛTIN – KORDISTANA SOR – GUNDÎ – PÊJGEH – FÊRGEH – ŞEWIRMEND – HÊSTIR – XWEPARASTIN – MÊRDÎN – DÎLOK – BIJÎSK – ROBAR – SAZBEND.

Peyva windayî ji 6 tîpan pêk tê, ew jî navê wî kesî ye yê ku ji welatê xwe bi dûr ketiye.

G	U	N	D	Î	E	B	Ê	J	I	N	G
K	U	D	I	S	T	A	N	A	S	O	R
T	Û	T	I	N	N	Ê	R	G	I	Z	O
S	A	Z	B	E	N	D	K	O	Z	I	K
R	S	Ê	W	I	R	M	E	N	D	A	V
X	W	E	P	A	R	A	S	T	I	N	K
D	Î	L	O	K	B	M	Ê	R	D	Î	N
P	Ê	J	G	E	H	B	I	J	Î	Ş	K
H	Ê	S	T	I	R	Ç	R	O	B	A	R
D	Ê	M	A	N	Î	F	Ê	R	G	E	H

Bersiva Xaçepirsa Hejmara Çûyî

1	2	3	4	5	6	7	8	9
B	E	Y	R	Û	T		E	Z
A		E	E		E	M		A
T	A	T	W	A	N		O	X
M		Q	A	M	I	Ş	L	O
A	M	A	N		K	Î		
N	A	N		Ê		R	M	A
E		N	A	N		W		A
M	A	N		Z				